

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Diplomová práce

**Dobrovolné dohody v životním prostředí – úskalí a
výhody (ČR)**

Vypracoval: Bc. Aleš Urbánek
Vedoucí práce: doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.

České Budějovice 2015

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 14.4.2015

.....

Bc. Aleš Urbánek

Poděkování

Mé poděkování patří Ing. Evě Cudlínové, CSc. za odborné vedení, cenné připomínky a rady, kterými přispěla k vypracování této diplomové práce.

Dále bych rád poděkoval Mgr. Danielu Hájkovi a Ing. Petr Bažilovi z Ministerstva životního prostředí ČR za vstřícný přístup a poskytnutí informací k diplomové práci.

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Literární rešerše	4
2.1	Historický vývoj ochrany životního prostředí.....	4
2.2	Trvale udržitelný rozvoj	5
2.3	Politika životního prostředí	6
2.3.1	Nástroje environmentální politiky	7
2.3.2	Administrativní nástroje	8
2.3.3	Ekonomické nástroje.....	9
2.3.4	Metody oceňování environmentálních statků.....	10
2.3.5	Internalizace externalit.....	13
2.3.6	Externality.....	13
2.3.7	Transakční náklady	14
2.3.8	Hodnocení životního prostředí v ČR	15
2.4	Dobrovolné nástroje	16
2.5	Jednotlivé typy dobrovolných nástrojů	18
2.5.1	Jednostranné závazky znečišťovatelů.....	18
2.5.2	Responsible Care	18
2.5.3	Veřejné dobrovolné programy	20
2.5.4	Vyjednané dohody (negotiated agreements).....	26
2.5.5	Efektivnost dobrovolných environmentálních dohod.....	27
2.5.6	Hodnocení dobrovolných přístupů.....	28
2.5.7	Návrh postupu při uzavírání dobrovolných dohod	29
2.6	Dobrovolné dohody v Evropské unii	30
2.6.1	Dobrovolné dohody ve vybraných zemích EU.....	32
2.7	Dobrovolné dohody v ČR	33
2.7.1	Výhody a nevýhody dobrovolných dohod.....	33

3	Praktická část	34
3.1	Dobrovolné dohody uzavřené v ČR.....	34
3.1.1	Spolupráce Hospodářské komory ČR s MŽP	35
3.1.2	Podpora zemního plynu pro dopravu	36
3.1.3	Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem životního prostředí, Svazem podnikatelů ve stavebnictví a sdružením Stavíme ekologicky	41
3.1.4	Dobrovolná dohoda o zpětném odběru přenosných baterií	43
3.1.5	Dobrovolná dohoda k omezování zatížení životního prostředí rtutí ze stomatologických zdravotnických zařízení.....	48
3.1.6	Dohoda o postupném snižování dopadu pracích prostředků na životní prostředí	52
3.1.7	Dobrovolná dohoda o obalech	55
3.1.8	Dobrovolná dohoda o opakovaném použití palet a přepravek	57
3.1.9	Prohlášení o strategické součinnosti ČEZ a MŽP v oblasti ochrany ovzduší a klimatu	59
3.1.10	Dohoda o spolupráci ministerstva životního prostředí a svazu měst a obcí 60	
3.1.11	Dobrovolná dohoda o snižování zátěže životního prostředí – Třinecké železářny	61
3.2	Hodnocení výsledků dobrovolných dohod v ČR	65
4	Dotazníkové šetření	70
5	Závěr	75
6	Summary	76
7	Seznam použitých zdrojů.....	77
8	Seznam příloh, obrázků a tabulek.....	87
9	Přílohy.....	89

1 Úvod

Tato diplomová práce se bude zabývat analýzou dobrovolným dohod v životním prostředí v České republice.

V posledních několika desetiletích se z ochrany životního prostředí a zavádění zelených technologií stává jedno z hlavních politických témat. Toto téma se dotýká každého z nás, právě proto můžeme vidět, že se lidé začínají chovat k životnímu prostředí odpovědněji. V návaznosti na to vznikají stále nové politiky a jsou uplatňovány nové nástroje.

V ochraně životního prostředí můžeme rozlišovat dva přístupy – reaktivní a proaktivní. V minulosti bylo ve většině států EU používána strategie reaktivní, tedy používání různých nařízení, povolení nebo emisních limitů. Nevýhoda této strategie je, že neřeší příčiny, ale pouze zmírňuje dopad na životní prostředí. Na přelomu 70. a 80. let bylo v USA zjištěno, že vhodnější je použití proaktivní strategie. Proto od 90. let 20. století můžeme pozorovat trend upřednostňovat spíše proaktivní (nebo také preventivní) strategii ochrany životního prostředí. Proaktivní přístupy sestávají zejména z dobrovolných přístupů, jejichž použití nikdo nepřikazuje. Jednou u forem proaktivní strategie ochrany životního prostředí jsou dobrovolné nástroje v ochraně životního prostředí. Jsou to nástroje, které subjekty zavádějí dobrovolně na základě svého rozhodnutí a jdou nad rámec legislativních předpisů. Problematice dobrovolných nástrojů se věnuje tato diplomová práce. V první části jsou vymezeny dobrovolné nástroje a ve druhé části je diplomová práce zaměřená na konkrétní dobrovolný nástroj, a to na dobrovolné dohody. Diplomová práce je zaměřená na dobrovolné dohody, které proběhly nebo stále ještě probíhají v ČR.

V praktické části diplomové práce jsou podrobně analyzovány dobrovolné dohody uzavřené v České republice. Jsou hodnoceny jejich přínosy a to, zda byli úspěšné či nikoliv. Součástí praktické části je i dotazníkové šetření s vyhodnocením. Dotazníkové šetření je zaměřené na firmy, které využívají nějaký dobrovolný přístup.

Na závěr jsou všechny dobrovolné dohody souhrnně zhodnoceny a navrženy případné opatření pro zlepšení fungování a využívání dobrovolných dohod.

2 Literární rešerše

2.1 Historický vývoj ochrany životního prostředí

První etapa

První etapa je zároveň etapou nejdelší, pokud ji uvažujeme od počátku historie lidstva až po počátek rozvoje manufakturní výroby. Tuto etapu charakterizuje nízký počet obyvatel, který se zvyšuje poměrně pomalu. V počátcích lidských dějin byl vliv civilizace na životní prostředí takřka neznatelný, vztah člověka k přírodě bezprostřední a schopnosti lidských pospolitostí využívat přírodní zdroje byly nízké vzhledem k nízkému stupni rozvoje výrobních sil. Za první výraznější zlom ve vztahu k využívání přírodních zdrojů lze považovat neolitickou revoluci ve 4. tisíciletí př. n. l., kdy došlo k výrazně intenzivnějšímu využívání půdy.

Druhá etapa

Velký skok ve vztahu člověka k přírodě přináší rozvoj manufakturní výroby a nástup průmyslové revoluce. V závislosti na příslušném státu jde převážně o období od 2. poloviny 18. století až zhruba do začátku druhé třetiny dvacátého století. Počet obyvatelstva Země dosahuje na konci etapy téměř 2,5 miliardy a populační růst je vyšší než v předcházející etapě. Hlavním rysem tohoto období je rozvoj strojové výroby, který podstatně zvyšuje produktivitu a dělbu práce, čímž dochází i ke zvýšení spotřeby přírodních zdrojů. Roste množství vyráběných produktů a také množství odpadů emitovaných do životního prostředí. Ke změnám dochází i v sociální sféře a nastupující víra v rozum posunuje hranice lidských možností. Negativní vliv na životní prostředí se rychle zvětšuje a v průmyslových oblastech začíná nabývat regionálního charakteru, nicméně vazby mezi znečištěným životním prostředím a zdravotním stavem člověka nejsou hlavním předmětem zájmu.

Třetí etapa

Začátek třetí etapy je spojován s vědeckou - technickou revolucí, tedy s polovinou až druhou třetinou 20. století. Za konec etapy lze považovat nástup proaktivních a prevenčních přístupů k produkčnímu a spotřebnímu procesu. Počet obyvatel na zeměkouli se exponenciálně zvyšuje. Pozornost člověka se poprvé v širším měřítku zaměřila na vztah mezi výstupy výrobního procesu a přírodou. Množství vznikajících

odpadů se začalo regulovat a byly stanoveny normy omezující koncentrace, popřípadě množství vypouštěných látek ve výstupních tocích. Příмым důsledkem zvyšující se životní úrovně lidstva se stalo rostoucí nepříznivé zatěžování životního prostředí. (Kotovicová, 2009)

S právě třetí etapou je spojována teorie trvale udržitelného rozvoje.

2.2 Trvale udržitelný rozvoj

Trvale udržitelný rozvoj neboli je chápán jako filosofický přístup ke světu a jeho současným problémům, se snaží odpovědět na tři základní otázky:

1. Úloha a postavení člověka ve světě.
2. Otázka sociální spravedlnosti mezi lidmi, národy a generacemi.
3. Obnovení harmonie člověka a přírody.

Podstata trvale udržitelného rozvoje je natolik obsáhlá, že neexistuje jednotné vymezení v rámci jedné definice. Různé přístupy k trvalé udržitelnosti se liší metodologicky především podle toho, s jakou environmentální ideologií jsou spojeny. Dva krajní body definice představuje tzv. Strong a Weak sustainability – „slabé“ a „silné“ pojetí trvalé udržitelnosti, které se liší v názoru na zastupitelnost jednotlivých druhů kapitálu. Zatímco zastánci „slabé“ definice se přiklánějí k názoru, že pro trvale udržitelný rozvoj je postačující zachovat neměnné množství kapitálu společnosti (bez ohledu na to, zda jde o přírodní, kulturní nebo člověkem vytvořený) stoupenci „silné“ definice považují za nutný předpoklad udržitelnosti rozvoje zachovat množství přírodního kapitálu konstantní. (Cudlínová, 2006)

Trvale udržitelný rozvoj vychází z obecně přijaté definice Komise OSN pro životní prostředí a rozvoj – World Commission on Environment and Development (WCED) z roku 1987: „Udržitelný je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby časných generací, aniž by ohrožoval schopnost příštích generací uspokojovat jejich potřeby.“

(Polášková, 2011)

2.3 Politika životního prostředí

Politika životního prostředí - v užším smyslu znamená řešení problémů životního prostředí pomocí státních intervencí a nástrojů ochrany životního prostředí, které má stát k dispozici (jinou možností je řešit tyto problémy pomocí volné ruky trhu). V souvislosti s tím lze politikou životního prostředí rozumět také dokument, který stanovuje cíle státu v oblasti životního prostředí a nástroje k jejich dosažení - Státní politiku životního prostředí.

V širším smyslu pod tímto pojmem chápeme souhrn způsobů, jakými subjekty prosazují své zájmy v oblasti ochrany životního prostředí. Subjekty se za tímto účelem například organizují do skupin a působí na změnu právních norem, pokud jim stávající normy nevyhovují. Stát pak v rámci politiky životního prostředí v širším smyslu funguje jako veřejná autorita, která vytváří právní normy a zasahuje do situace na trhu.

(Politika životního prostředí. [online]. [cit. 2014-02-15.] Dostupné z:

<http://www.cenia.cz>)

Dopady politik životního prostředí

Ať už politika životního prostředí (v užším smyslu) využívá jakékoliv nástroje, vždy s sebou přináší dopady na ekonomiku a její subjekty.

Zpřísnění podmínek ochrany životního prostředí může způsobit zvýšení nákladů podniků, což v krátkém období může vést k omezení produkce a investičních aktivit, a to i v národním měřítku. Také to negativně působí na konkurenceschopnost podniků v mezinárodním měřítku (pokud ostatní státy nepřijaly podobná environmentální opatření.) V dlouhém období však dochází k podpoře rozvoje environmentálně šetrnějšího podnikání, což vede ke zvyšování produkce, investic i k opětovnému zrychlení ekonomického růstu. Nové zaměření podniků na ekologicky šetrnější výrobky, služby a technologie může vést k objevení nových trhů a k získání konkurenceschopnosti i na zahraničních trzích.

Omezování produkce v zájmu ochrany životního prostředí s sebou (zejména v krátkém období) nese také vyšší nezaměstnanost v regulovaných odvětvích a nižší výnos veřejných rozpočtů z daní (prvotně zejména daní z příjmu fyzických a právnických osob). Při zavádění ekologických poplatků může být nižší výnos z daní kompenzován

příjmem z poplatků. S rozvojem výroby environmentálně šetrných produktů (v dlouhém období) pak vznikají nové pracovní příležitosti. Politika životního prostředí má také významné efekty v sociální oblasti - jednotlivé nástroje mají různý dopad na různé skupiny obyvatel. Před zavedením nového nástroje nebo změnou stávajícího je vždy nutné předem zhodnotit vyvolané efekty a zajistit, aby nedošlo k neúměrnému zvýšení životních nákladů či nákladů na existenci firem.

(Dopady politik životního prostředí. [online]. [cit. 2014-02-15]. Dostupné z: <http://www.cenia.cz>)

2.3.1 Nástroje environmentální politiky

Stát má většinou možnost volby mezi různými typy nástrojů. Jednotlivé nástroje se mohou vzájemně podporovat nebo působit protichůdně. Většinou bývá upřednostňován nástrojový mix (více vzájemně se doplňujících nástrojů).

Klasifikace nástrojů environmentální politiky

Nástroje můžeme rozlišit podle formy stimulace nebo míry direktivnosti následovně

Podle formy stimulace na:

nástroje pozitivní stimulace, které motivují ekonomické subjekty k určitému jednání nabízením finančních výhod a odměňují tak subjekty ochotné chránit životní prostředí nad rámec legislativních povinností (např. daňová zvýhodnění, subvence)

nástroje negativní stimulace, které motivují k určitému jednání, např. ke snižování znečišťování, zpoplatněním nežádoucího chování, a „trestají“ tak subjekty za jednání s negativním dopadem na životní prostředí (např. pokuty a sankce, náhrada škody, dané a poplatky) (Slavičková, 2012)

Podle míry direktivnosti:

administrativní (direktivní), které jsou založeny na nerovnovážném postavení státu a původců znečištění, jasně určují požadované chování subjektu s ohledem na životní prostředí (např. zákazy, příkazy, limity, kvóty);

ekonomické (tržně konformní), které stimulují tržní prostředí a umožňují původcům znečištění rozhodovat se na základě nákladů a užitků různých variant (např. dané a poplatky, zálohy, obchodovatelná povolení);

dobrovolné, které jsou znečišťovateli využívány bez přímého donucení (např. ekodesign, ekologické značení výrobků, EMS). (Slavičková, 2012)

2.3.2 Administrativní nástroje

Hlavní výhodou administrativních nástrojů je přesné vymezení povinnosti či zákazu. A také jasné podmínky vymáhání a sankce. Jsou převažujícím nástrojem regulace, např. v ČR neexistuje složka životního prostředí, v rámci které by administrativní nástroje nehrály klíčovou roli.

Administrativní nástroje jsou založeny na snaze donutit ekonomické subjekty ke změně vlivu na životní prostředí formou přímého zákazu, příkazu či předepsaného postupu, kterému se nelze legálně vyhnout. Obecně se může jednat o různé příkazy či zákazy (např. činnosti zakázané v I. zónách národních parků), jež jsou formulovány v environmentální legislativě, dále pak normy či standardy (např. technické normy na provoz skládky), v široké míře používané limity a kvóty (např. emisní a imisní limity, recyklační kvóty) a v neposlední řadě povinné postupy (např. posuzování vlivu na životní prostředí - EIA), resp. povinné technologie (např. nejlepší dostupné technologie - BAT). (Slavičková, 2012)

Princip administrativních nebo také normativních nástrojů je založen na donucovací pravomoci orgánů státní správy, které prostřednictvím těchto nástrojů přímo ovlivňují chování znečišťovatelů. Administrativní nástroje mohou mít formu zákazu, příkazu či omezení, které vyplývá přímo ze zákona či z rozhodnutí úřadu. Dále do této skupiny patří povolení a souhlasy úřadů k činnostem ohrožujícím životní prostředí včetně rozhodnutí vyplývajících z posouzení vlivu připravovaných projektů na životní prostředí, limity na vypouštění znečištění a technologické či výrobní standardy a normy.

(Administrativní nástroje. [online]. [cit. 2014-01-12]. Dostupné z: <http://www.cenia.cz/>)

2.3.3 Ekonomické nástroje

Hlavním znakem ekonomických nástrojů je využívání cenového mechanismu k regulaci ekonomických aktivit. Tento mechanismus se uplatňuje dvojím způsobem:

- Environmentální regulace definuje cenu (např. poplatek za emisi)
- Environmentální regulace definuje, jaké množství statků životního prostředí mohou subjekty v ekonomice spotřebovat.

Vzniká zde ale problém, jak určit cenu životního prostředí a jak zahrnout negativní externalitu do nákladů subjektu, který negativní externalitu způsobuje.

Vyjádření ceny životního prostředí

Environmentální hodnocení jsou v zásadě dvojího druhu, buď je zjišťována sumární současná hodnota služeb (funkcí) určitého environmentálního zdroje, nebo jsou hodnoceny škody ze znečišťování a z poklesu současné hodnoty toku služeb (kvality) nějakého environmentálního zdroje. V prvním případě je oceňován environmentální zdroj jako zásoba přírodního kapitálu, poskytujícího užité a neužité služby. Při hodnocení škod na životním prostředí jsou oceňovány ztráty (škody) z poklesu množství a kvality služeb příslušného environmentálního zdroje. Tyto ztráty či škody lze hodnotit např. prostřednictvím výše nákladů nutných na obnovu původní kvality zdroje (za předpokladu, že zdroj neposkytuje jedinečné a nenahraditelné služby, čili zdroj nepatří mezi kriticky ohrožený přírodní kapitál, jehož cena je infinitesimální), k nimž jsou přičítány škody na službách zdroje za období obnovy. Někdy jsou škody na kvalitě životního prostředí vyjadřovány nepřímo prostřednictvím škod na zdraví a majetku lidí. (Seják, 2012)

2.3.4 Metody oceňování environmentálních statků

Hlavní problém, spojený s oceňováním životního prostředí, spočívá v převedení hodnoty životního prostředí do peněžních jednotek a jejich vyjádření pomocí ceny. Jde vlastně o pokus zúžit mnohodimensionální rozměr přírody do finančního kódu chápání světa.

(Cudlínová, 2006)

K určování těchto ekonomických hodnot environmentálních statků a služeb neoklasická environmentální ekonomie v zásadě přistupuje dvojitým způsobem:

- prostřednictvím zjišťování ochoty lidí platit za udržení či zlepšení kvality prostředí či prostřednictvím ochoty přijímat kompenzaci při zhoršení podmínek životního prostředí (metody založené na lidských preferencích, neboli preferenční metody). Někdy se tento přístup také nazývá přístupem prostřednictvím poptávkové křivky, čili prostřednictvím měření užitku.
- prostřednictvím nepreferenčních přístupu (metody založené na zjišťování nákladů a rizik). Zahrnují metody nákladů obnovy, nákladů příležitosti, nákladů odvrácení a metodu funkce škod. (Seják 2012)

2.3.4.1 Metody oceňování pomocí odhalených preferencí

Do těchto metod se řadí metoda hedonického oceňování, metoda cestovních nákladů, metoda mzdového rizika a další.

Metoda hedonického oceňování

Tato metoda je založená na analýze toho, jaké je chování spotřebitelů ke statkům, které jsou úzce spojeny s kvalitou přírodního statku.

Metoda cestovních (převážně, transportních) nákladů

Metoda cestovních či dopravních nákladů je využívána zejména pro měření hodnot a užitků z rekreačních a krajinně- estetických oblastí, jako jsou národní parky, chráněné

krajinné oblasti, velké vodní hladiny apod. Ocenění se provádí na základě finanční a časové náročnosti návštěvy těchto území.

Metoda mzdového rizika

Hlavní myšlenka této metody spočívá ve faktu, že každý jednotlivec má možnost volit mezi výší svého příjmu a zdravím. Proto se tato metoda někdy nazývá metodou odhadu „ceny lidského života“. Substitute mezi důchodem a zdravím je předmětem zájmu a je měřena ochotou platit, čímž se oceňuje hodnota zdraví. (Seják, 1999)

2.3.4.2 Metoda kontingentního oceňování

Tato metoda spočívá v tom, že se respondenti pomocí speciálně strukturovaného dotazníku podněcují k tomu, aby vyjádřili svoje preference pro konkrétní problém kvality životního prostředí. Hodnocený statek a jeho případná změna se přesně popíší s využitím vizuálních a akustických prostředků. Existují zde dva způsoby, jak přistupovat k otázce oceňování. Nejčastěji používaný přístup spočívá v tom, jaká je ochota lidí platit za něco. Je to podobné jako na trhu. Dotazovanému, který je postaven do pozice kupujícího, se nabízí jasně definovaná změna určitého statku, čímž se vytváří situace analogická trhu. Může uvést maximální ochotu platit, aby mohl využívat zlepšení statku. Je velmi důležité si uvědomit a zdůraznit, že na zlepšení nemá právo, ale musí toto právo získat neboli zaplatit. V rámci aplikace kontingentní metody můžeme vyzorovat i druhý přístup, kdy se dotazovaného ptáme, při jakých minimálních požadavcích kompenzace by se vzdal plánovaného zlepšení či stávající kvality přírodního statku. V tomto případě je dotazovaný v situaci prodávajícího, kdy vlastní určité právo. (Jaeger, 2005)

2.3.4.3 Metody založené na zjišťování nákladů a rizik

Do těchto metod patří: metoda nákladů prevence, obnovy environmentálního zdroje, metoda nákladů zabránění, metoda nákladů příležitosti,

Metoda nákladů prevence, obnovy environmentálního zdroje

Metoda se provádí na základě zjišťování nákladů nutných k prevenci poškozování environmentálního statku, resp. nákladů nahrazení či obnovení poškozeného environmentálního statku. Tyto náklady se využívají k ocenění tohoto statku.

Metoda nákladů zabránění

Pokud dochází k poškozování veřejného statku, kterým je například ovzduší (hlukem, emisí znečišťujících látek), existuje zde substituční vztah se soukromými nebo veřejnými výdaji. Domácnosti vynakládají peníze, aby se negativnímu statku bránili. Náklady vynakládané na zamezení negativního působení daného vlivu lze interpretovat jako dolní hranici pro užitek příslušných opatření (lepší kvality ovzduší nebo menšího hluku).

Metoda nákladů příležitosti

Environmentální statek se neoceňuje přímo pomocí nákladů na jeho obnovu, ale k jeho ocenění jsou použity alternativní náklady tedy užitek plynoucí z alternativního využití oceňované lokality. (Seják, 1999)

2.3.4.4 Další přístupy k určování hodnoty

Pracovní teorie hodnoty

Podle pracovní teorie hodnoty je hodnota a cena všech statků a služeb (včetně přírodních zdrojů) určena lidskou prací. Čím více práce je v předmětu uloženo, tím má větší hodnotu a také cenu. Práce se měří zpravidla v časových jednotkách s tím, že složitější, kvalifikovaná práce se vyjadřuje jako větší množství práce jednoduché.

Teorie užitku

Teorie užitku má jiný přístup, hodnota statků a služeb se odvozuje na základě užitečnosti pro jedince nebo společnost. Opět je to silně antropocentrický přístup, který zdůrazňuje roli člověka a jeho postavení ve světě. Dovedeno do důsledků, přírodu a její zdroje, které nejsou pro společnost užitečné, nelze využít ani spotřebovat, nemají žádnou hodnotu ani cenu.

(Cudlínová, 2006)

Poměrně novým a v současné době teprve doladovaným ekonomickým nástrojem je systém obchodování s emisními povolenkami, který by měl motivovat znečišťovatele k technologickým úpravám vedoucím k omezení znečištění.

Dalším ekonomickým nástrojem jsou daně a poplatky zahrnuté do ceny zboží, jehož spotřeba prokazatelně ohrožuje životní prostředí. (Polášková 2011)

2.3.5 Internalizace externalit

Ekonomové i ekologové se snaží spočítat, jaká je skutečná cena zboží a služeb, jejichž produkce ohrožuje zdraví u životní prostředí. Cílem je negativní externality internalizovat, tj. zahrnout do nákladů výrobce a do ceny. Touto zpětnou vazbou lze regulovat nadvýrobu u ekologicky škodlivých a nezdravých technologií. Internalizace externích nákladů na dopravu, jako například vyšší mýtné u kamionové dopravy, však může být účinná jen tehdy, je-li výtěžek investován do programů čistšího ovzduší a vyšší dostupnosti železniční dopravy, nejen do údržby a rozšiřování sítě silnic. (Polášková, 2011)

2.3.6 Externality

K selhání cenového systému při navozování efektivní alokace dochází také tehdy, když mezi firmami a spotřebiteli existují vztahy, které nejsou adekvátní zachyceny tržními cenami. Výroba nebo spotřeba může přinášet prospěch nebo vyžadovat dodatečný náklad, který zvýhodňuje nebo zatěžuje subjekty, jež se těchto aktivit neúčastní. Takové vedlejší - externí - efekty výroby nebo spotřeby jsou nazývány externalitami.

Externality se objevuje tehdy, když výroba nebo spotřeba jednoho subjektu způsobuje nezamýšlené náklady nebo přínosy jiným subjektům, aniž by ti, kteří způsobili náklady či získali příjmy, za ně platili. Externality mohou existovat mezi spotřebiteli, mezi výrobcem či mezi spotřebitelem a výrobcem, přičemž jde vždy o vztah, který není postižen systémem cen. (Hořejší, 2010)

Externality mohou být dvojí povahy, kladné a záporné. Kladné externality jsou situace, kdy činnost jednoho subjektu přináší prospěch jinému subjektu a ten náklady s ním spojené nemusí hradit. Záporné externality jsou naopak takové situace, kdy činnost jednoho subjektu přináší náklady jinému subjektu, které mu nejsou hrazeny, a on z nich současně nezískává žádnou výhodu.

K metodám oceňování u metod oceňování životního prostředí patří také výpočet ceny za nečinnost - cost for policy Inaction (COPI), tj. výpočet ztrát, ke kterým dojde, neučiníme-li nic pro nápravu nežádoucích trendů. Tato metoda hodnotí předpokládaný

úbytek tzv. služeb ekosystému (ecosystem services), například při výrazné ztrátě biodiverzity. Evropská komise odhadla celosvětovou ztrátu (cenu za nečinnost) plynoucí z úbytku biodiverzity na 7% HDP v roce 2050. Při oceňování biotopů se někdy používá odlišný přístup - odhad hypotetické ochoty spotřebitelů platit za zlepšení kvality životního prostředí. (Polášková, 2011)

2.3.7 Transakční náklady

Transakční náklady lze chápat jako vynaložené zdroje k uskutečnění obchodu nejrůznějších statků. Řadíme k nim náklady na získávání informací, vyjednávání, vytvoření smluvního vztahu, monitoring nebo vymáhání vlastnických práv. Ronald Coase odstraňuje předpoklad nulových transakčních nákladů a zabývá se situacemi reálného světa. V prostředí, ve kterém existují transakční náklady, se vyjednávání o míře poškození životního prostředí uskuteční pouze tehdy, pokud zvýšení hodnoty celospolečenské produkce převyší náklady související s vyjednáváním. To znamená, že počáteční vymezení práv má vliv na efektivnost, s jakou ekonomický systém pracuje. Neplatí alokační neutralita. (Hořejší, 2010)

Snižování transakčních nákladů je jedním z cílů, které mají plnit dobrovolné nástroje. Pohled ekonomů na environmentální dohody výrazně ovlivnila Coasova práce – The problem of social costs. (Zajíček, 2007)

V uvedené práci dospívá k závěru, že za určitých podmínek mohou (zejména jsou-li transakční náklady spojené s vyjednáváním dohody nulové) dobrovolné dohody problém externalit vyřešit. Coase rovněž prokázal, že dobrovolné dohody jsou možné jak případech, kdy znečišťovatelé zodpovídají za škody, tak i v recipročních případech, tj. kdy znečišťovatelé za působené škody nezodpovídají. (Šauer, 2000)

2.3.8 Hodnocení životního prostředí v ČR

Systematičtější práce na ekonomickém hodnocení ekologických aspektů přírody započaly v ČR až na vstupu do třetího tisíciletí. V letech 2001-2003 byla v tříletém projektu MŽP rozpracována původní tzv. hesenská metoda do podoby metody hodnocení biotopů ČR, která uspořádává biotopy ČR podle jejich ekologického významu pomocí osmi ekologických charakteristik (zralost, přirozenost, diverzita struktur, diverzita druhů, vzácnost biotopu, vzácnost druhů, citlivost, ohrožení). Tato metoda hodnocení biotopů, již přizpůsobená potřebám ochrany biodiverzity a evropského systému ochrany Natura 2000, poskytuje seznam 192 typů biotopů ČR (ohodnocených na škále 0-84 bodů), který umožňuje zařadit každý metr čtvereční území ČR pod některý z nich. Peněžní hodnotu bodu řešitelský tým odvodil analýzou efektivnosti skutečných revitalizačních akcí z průměrných nákladů v ČR na přírůstek jednoho bodu. (Seják, 2010)

Hodnocení tedy nebylo realizováno dotazováním spotřebitelů na jejich hypotetickou ochotu platit za zlepšení kvality životního prostředí, neboť dotazníková metoda kontingentního hodnocení je sice univerzální v možnostech své aplikace a také nejčastěji používána, ale zároveň velmi často i kritizována za svou hypotetičnost. Proto bylo hodnocení bodu postaveno na zjištění průměrných národních nákladů na přírůstek jednoho bodu.

Ekonomické nástroje působí na chování znečišťovatelů nepřímo prostřednictvím trhu. Podle principu fungování lze rozlišit dva typy ekonomických nástrojů: nástroje fungující na principu převedení externích nákladů do nákladů původce (tzv. internalizace negativních externalit) - např. poplatky či daně, a nástroje představující příspěvky k nákladům na zamezení znečištění životního prostředí - např. dotace či daňové úlevy.

Nástroje internalizace negativních externalit mají za cíl zvýšit náklady původců znečištění (ty, které vykazují v účetnictví) o externě působené náklady, které původce svou činností působí ostatním subjektům. Původce je tak donucen brát v úvahu všechny jím působené náklady - celospolečenské náklady z jeho činnosti (tj. ne jen ty náklady,

kteřé nese on sám, ale i ty, kteřé v důsledku jeho činnosti nesou jiné subjekty). Původce pak omezí svou činnost a tím i sníží množství jím působeného znečištění životního prostředí na celospolečensky optimální úroveň.

(Hodnocení životního prostředí. [online]. [cit. 2014-05-16]. Dostupné z: <http://www.cenia.cz>)

2.4 Dobrovolné nástroje

Názory na vymezení dobrovolných přístupů environmentálních dohod se postupně vyvíjely a stále se vyvíjí. Dobrovolné přístupy, jako specifický nástroj politiky životního prostředí, lze v nejobecnější rovině charakterizovat jako takové aktivity znečišťovatelů a dalších subjektů (veřejných autorit, poškozených, nevládních organizací a podobně), které:

- jdou nad rámec toho, co vyžaduje stávající environmentální legislativa, případně tuto legislativu nahrazují (pod hrozbou, že bude při neplnění dobrovolných závazků zavedena)
- mohou být využívány jak v nových oblastech ochrany životního prostředí, tak k řešení tradičních environmentálních problémů;
- jsou zpravidla součástí kombinací nástrojů politiky životního prostředí v dané oblasti, ale mohou být i relativně samostatným nástrojem pro danou oblast
- mohou být používány ke zmírnění ekonomického dopadu nové environmentální legislativy na ty sektory, které by jinak byly obzvláště postiženy
- jsou založeny na zvýšené aktivitě znečišťovatelů, která se zpravidla vyznačuje určitým stupněm dobrovolnosti
- jsou v některých případech spojeny s vyjednáváním, které mimo jiné může vést k větší variabilitě řešení
- mohou vést ke zlepšení stavu životního prostředí a zároveň k ekonomickým a dalším pozitivním přínosům pro zúčastněné subjekty; mohou dále podporovat inovační procesy a šíření informací
- měly by vést, spolu s klasickými ekonomickými nástroji, k méně společensky nákladným řešením daných environmentálních problémů. (Šauer, 2010)

Jako dobrovolné nástroje jsou dnes označovány aktivity (metody, postupy, způsoby chování apod.), které jsou propracované popř. normalizované na mezinárodní úrovni a různé subjekty, zejména výrobci, je zavádějí dobrovolně, nad rámec legislativních předpisů. Jejich výsledkem je kromě snížení negativních vlivů výroby či provozu na živo prostředí také posílení postavení podniku či organizace na trhu. Metodika pro různé formy dobrovolné ochrany životního prostředí ze strany výrobců je zpracována do řady efektivních systémů a mezinárodních norem. (Polášková, 2011)

Základními principy dobrovolných nástrojů jsou:

dobrovolnost - v legislativě není nikde stanovena povinnost jejich uplatňování;
prevence - soustředí se na odstraňování příčin environmentálních problémů, nikoliv jejich důsledků (odstraňování škod);
systematický přístup - záměrné působení na ty oblasti a činnosti organizace, které mají negativní vliv na životní prostředí. (Dobrovolné nástroje. [online]. [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz>)

2.5 Jednotlivé typy dobrovolných nástrojů

Dobrovolné nástroje jsou zpravidla rozdělovány do tří hlavních kategorií:

1. jednostranné závazky znečišťovatelů
2. veřejné dobrovolné programy
3. vyjednané dohody

Základními principy dobrovolných nástrojů je dobrovolnost - v legislativě není nikde stanovena povinnost jejich uplatňování; prevence - soustředí se na odstraňování příčin environmentálních problémů, nikoliv jejich důsledků (odstraňování škod); systematický přístup - záměrné působení na ty oblasti a činnosti organizace, které mají negativní vliv na životní prostředí.

2.5.1 Jednostranné závazky znečišťovatelů

Tato kategorie představuje programy zaměřené na zlepšení životního prostředí, které připravily a dobrovolně přijaly samotné firmy. Firmy zde definují environmentální cíle, které chtějí dosáhnout. Současně zde uvádějí opatření, která provedou, aby těchto cílů dosáhly. Firmy mohou delegovat sledování (monitorování) a řešení sporů na jiný (třetí) subjekt, aby tak zvýšily důvěryhodnost a environmentální účinnost jejich závazku. V rámci přípravy mohou být tyto závazky diskutovány s některými zájmově zúčastněnými subjekty. (Šauer, 2000)

2.5.2 Responsible Care

Nejnámějším a nejdůležitějším příkladem jednostranných závazků je původně angloamerický program prevence chemických havárií („Responsible Care“).

Responsible Care je celosvětovou iniciativou chemického průmyslu v oblasti životního prostředí, zdraví a bezpečnosti, přičemž si klade za cíl průběžné zlepšování výsledků v těchto uvedených oblastech.

Responsible Care je etickou normou a také závazkem přijatým s cílem vytvářet důvěru v průmyslové odvětví, které je zásadní pro zvyšování životního standardu a kvality života. Celosvětová charta Responsible Care vznikla na základě zkoumání postupů a

výkonu chemického průmyslu, jež probíhalo od poloviny 80. let 20. století, a při jejím utváření se vzala v úvahu doporučení nezávislých zainteresovaných stran z celého světa. Charta rozšiřuje původní prvky Responsible Care vzniklé v roce 1985. Zaměřuje se na nové a důležité výzvy, jimž čelí chemický průmysl a celosvětová společnost, včetně zvyšování míry dialogu veřejnosti o tématech udržitelného rozvoje, otázkách veřejného zdraví spojených s užíváním chemických výrobků, potřeby vyšší míry transparentnosti průmyslu a příležitosti dosáhnout větší harmonizace a souladu mezi v současnosti implementovanými národními programy Responsible Care. Mezinárodní rada chemických asociací (ICCA) bude pomocí Responsible Care i nadále připravovat akce, které jsou v souladu s principy ochrany životního prostředí uvedenými v Global Compact OSN. (Responsible care. [online]. [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.barentz.com>)

Českou obdobou programu „Responsible Care“ je program Odpovědné podnikání v chemii. Spravuje ho Svaz chemického průmyslu České republiky. Program vznikl v roce 1994. Jeho priority jsou vyjádřeny v souboru osmi kodexů, které jsou uvedeny stručnými hesly: vstřícnost, ochrana zdraví a bezpečnost, komplexní ochrana životního prostředí, zmírnění důsledků ekologických závad, protihavarijní připravenost, ekomanagement, výchova a výcvik, informační otevřenost.

Společnost, která splní podmínky stanovené programem „Responsible Care“ získá spolu s osvědčením možnost užívat toto logo Responsible Care:

Obrázek 1: Logo Responsible Care

Zdroj: Responsible care. [online]. [cit. 2015-02-3]. Dostupné z: <http://www.vnci.nl>

2.5.3 Veřejné dobrovolné programy

V rámci tohoto typu dobrovolného přístupu souhlasí zúčastněné firmy s určitými pravidly, která jsou kladena na jejich činnost, na technologie nebo na jejich management. Tato pravidla jsou předem připravena veřejnou institucí, jako ministerstvem životního prostředí, určitou agenturou na ochranu životního prostředí a podobně. Pravidla zahrnují charakteristiku daného programu (iniciativy), podmínky individuálního přistoupení k iniciativě, opatření, která musí firmy provést, způsob, jak bude plnění sledováno, a hodnocení výsledků. Veřejné instituce přitom vytváří potřebné podmínky a prostředí pro úspěšnější a širší uplatnění příslušných iniciativ. Mohou poskytovat dotace na vědu a výzkum, technickou pomoc, právo používat ekologická loga a další. (Šauer, 2000)

Mezi nejpoužívanější dobrovolné programy patří:

- environmentální systémy řízení
- zelené nakupování (green purchasing)
- čistší produkce
- hodnocení životního cyklu (LCA)
- ozelenování veřejných zakázek (public procurement)
- integrovaná výrobní politika
- ekodesing
- ekoznačení

EMS - Systém environmentálního řízení

Zavedení systému environmentálního řízení (EMS – Environmental Management System) představuje v současnosti nejrozšířenější způsob, jakým podnik může deklarovat, že v rámci své činnosti dbá na ochranu životního prostředí a že při produkci jeho výrobků a služeb jsou zvažovány také jejich environmentální dopady.

Systémy EMS navazují na mezinárodní konferenci o životním prostředí, která se konala v roce 1992 v Rio de Janeiru, kde se vlády zúčastněných zemí dohodly na strategii prevence ochrany životního prostředí a následně pak na vytvoření příslušných standardů k zavádění systémů environmentálního řízení. (Klásterka, 2007)

Pokud se podnik rozhodne systém environmentálního řízení vybudovat, může k jeho zavedení přistoupit v zásadě třemi způsoby:

- zavedení EMS podle norem řady ISO 14000;
- zavedení EMS podle Programu EMAS;
- zavedení neformálního (zjednodušeného) EMS.

EMAS

Program systému environmentálního řízení a auditu (EMAS), představuje jeden ze způsobů, kterým může organizace přistoupit k zavedení tzv. systému environmentálního řízení (EMS). Ten lze definovat jako součást celkového systému řízení organizace, jejímž cílem je zahrnutí požadavků na ochranu životního prostředí do celkové strategie organizace a jejích každodenních činností. (Zavedení systému se dotýká organizační struktury, způsobů rozdělení odpovědnosti, technologických postupů, procesů, zdrojů pro stanovení a zavedení politiky životního prostředí apod.)

(EMAS. [online]. [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz>)

Cílem systému řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS) je podpora neustálého zlepšování vztahu organizací k životnímu prostředí. Základem je dobrovolnost. Organizace se sama rozhodne, zda bude usilovat o splnění náročných podmínek registrace v systému EMAS, které zahrnují vytvoření a přijetí environmentálního systému řízení, pravidelné systematické a objektivní hodnocení plnění těchto podmínek, poskytování informací a otevřený dialog o vlivu organizace na životní prostředí a konečné aktivní zapojení zaměstnanců do ochrany životního prostředí. (Kružíková, 2003)

Zelené nakupování (green purchasing)

Zelená nakupování znamená, že při nakupování výrobků zohledníme kromě ceny i kvality také jejich vliv na životní prostředí.

Význam zeleného nakupování spočívá především v tom, že na trhu vytváří zelenou poptávku a tím podporuje zelenou nabídku. Podobně jako u ekolabelingu jde o tržně orientovaný nástroj. Zelené nakupování stejně jako zelené zásobování a zelené veřejné zakázky jsou velmi důležité pro dosažení udržitelného rozvoje a je proto třeba zajistit

intenzivní výměnu informací. První mezinárodní konference o zeleném nakupování se uskutečnila 6. - 8. října 2004 v Sendai v Japonsku.

(Zelené nakupování. [online]. [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz>)

Výsledkem této konference byla Sendajská deklarace Zeleného nakupování shrnující základní principy podporující zelené nakupování

Principy zeleného nakupování

Základní principy zeleného nakupování spočívají v ověření nezbytnosti nákupu, posouzení environmentálních dopadů nakupovaného produktu ve všech stádiích jeho životního cyklu, ověření si environmentálních profilů výrobců a distributorů, získání environmentálních informací při nákupu.

(Zelené nakupování. [online]. [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz>)

Čistší produkce

Zásadním důvodem velkého významu čistší produkce je skutečnost, že čistší produkce je univerzálně aplikovatelná a integrálně pojatá preventivní strategie, která problémy životního prostředí neřeší tím, že by zátěž z jedné složky životního prostředí přenášela do složek ostatních, ale tím, že nejdříve ze všeho hledá příčinu vzniku dané zátěže a tu se snaží odstranit. Tento způsob jako jediný může vést ke stálému snižování negativního dopadu na životní prostředí a k jeho celkovému ozdravení. Strategie čistší produkce je tak plně v souladu s myšlenkou udržitelného rozvoje. Česká vláda na podporu prosazování principů čistší produkce přijala v roce 2000 Národní program čistší produkce svým usnesením č. 165., kterým doporučila využít tyto principy ve všech oblastech hospodářství ČR. (Suchardová, 2003)

Národního program čistší produkce vychází z uplatňování těchto základních principů: přednostního používání prevence vzniku znečištění u zdroje ekonomické odpovědnosti za realizaci nejvýhodnějších opatření ochrany životního prostředí snižování materiálové a energetické náročnosti procesů a uzavírání materiálových toků integrace ekonomických, sociálních a environmentálních aspektů rozvoje
(Národní program čistší produkce. [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://www.cenia.cz/>)

Hodnocení životního cyklu (LCA)

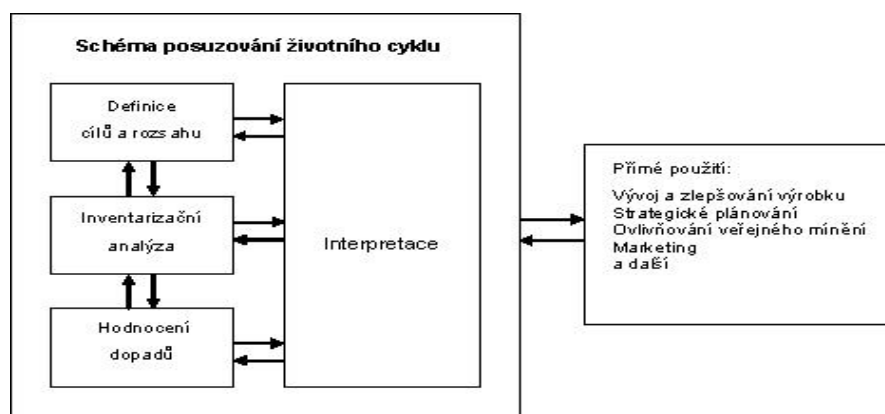
Posuzování životního cyklu (Life Cycle Assessment – dále jen LCA) je metoda porovnávání environmentálních dopadů produktů, hmatatelných výrobků či služeb, s ohledem na celý jejich životní cyklus, tzv. od kolébky do hrobu. Uvažovány jsou emise do všech složek životního prostředí během výroby, užívání i odstraňování produktu. Zahrnovány jsou rovněž přídatky procesů získávání surovin, výroby materiálů a energie, pomocných procesů, či subprocesů.

Metoda LCA je jedním z nejdůležitějších informačních nástrojů environmentálně orientované výrobkové politiky. Ve smyslu ČSN EN ISO 14040 lze metodu LCA definovat jako shromažďování a vyhodnocování vstupů, výstupů a možných dopadů na životní prostředí výrobního systému během celého životního cyklu.

(Life Cycle Assessment. [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://www.lca.cz/>)

V následujícím obrázku, je znázorněné schéma posuzování životního cyklu podle normy ČSN EN ISO 14040

Obrázek 2: Schéma posuzování životního cyklu

Zdroj: ISO 14040

Ecolabelling

Ekoznačení (ecolabelling) je označování výrobků a služeb, které jsou v průběhu celého životního cyklu prokazatelně šetrnější nejen k životnímu prostředí, ale i ke zdraví spotřebitele. Jejich kvalita přitom zůstává na velmi vysoké úrovni. Takové výrobky nebo služby lze (např. v obchodě) poznat podle jednoduchého a snadno zapamatovatelného symbolu, tzv. ekoznačky – odtud ekoznačení. Firmy mohou ekoznačku efektivně využít při marketingu takto oceněných produktů a spotřebitelé zase jako vodítko při nákupu ekologicky šetrnějšího zboží a služeb.

(Ecolabeling. [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://www.cenia.cz>)

Obrázek 3: logo Ecolabeling

Zdroj: vitejtenazemi.cz

V ČR byl ecolabellingový systém zaveden a přijat vládním usnesením č.159/1993 v souladu s postupy EU a OECD. Cílem systému je:

- dávat spotřebiteli státem garantovanou zániku, že na základě ekologického hodnocení vlastností výrobků (v souladu se současným stavem a úrovni poznání) jsou u označeného výrobku minimalizovány nepříznivé vlivy na životní prostředí a přírodní zdroje.
- zajistit bezpečnou orientaci ekologicky uvědomělého spotřebitele v široké škále téměř rovnocenných výrobků.
- zvýšit odbyt těchto výrobků a postavit touto cestou jeden ze základních mechanismů tržního hospodářství, tj. poptávku spotřebitele a vyvolat tak soutěžení mezi výrobci. (Suchardová, 2003)

Zásady ecolabellingu

V souladu s prohlášením Mezinárodní obchodní komor, se jedná o následující zásady:

- zásada orientace na výrobky spotřebního charakteru
- zásada pozitivnosti a šetrnosti výrobku vůči všem složkám životního prostředí
- zásada dobrovolnosti
- zásada srozumitelnosti
- zásada věrohodnosti
- zásada aplikace metody LCA. tj. life-cycle assessment čili hodnocení životního cyklu
- zásada vyloučení výrobků, pro které platí jiné specifické předpisy
- zásada časového omezení pro propůjčení ochranné známky ESV
- zásada finálnosti výrobku - kdy se ochranná známka se propůjčuje výrobku jako celku nikoliv jeho částem
- zásada otevřenosti, která umožní to, že žadatelem může být jakákoliv firma, domácí i zahraniční
- zásada kontroly.
- zásada mezinárodní harmonizace

(Suchardová, 2003)

2.5.4 Vyjednané dohody (negotiated agreements)

Do vyjednaných dohod patří smluvní dohody mezi veřejnou autoritou (na různých úrovních) a zpravidla výrobními subjekty. Stranami dohody mohou být rovněž nevládní organizace případně další zájmové subjekty.

Obsahují cíl (například snížení znečištění), časový plán a další podmínky jeho plnění. Veřejná autorita se obvykle zaváže, že nepřijme žádnou novou právní normu (jako například závazný limit nebo ekologickou daň), pokud dobrovolný přístup povede ke splnění dohodnutého cíle. Tyto kontrakty mohou mít právní závaznost, nebo ji mít nemusí. Závaznost závisí na tom, zda daný právní řád umožňuje příslušným státním institucím takové smlouvy podepsat. (Šauer, 2000)

Rozdělení vyjednaných dohod

Vyjednané dohody můžeme rozlišit na dva hlavní typy. První typ jsou individuální dohody, ve kterých se firmy zavázaly samostatně a druhým typem jsou kolektivní smlouvy. Kolektivní smlouvy, jsou smlouvy, které jsou uzavřené mezi jednou nebo více odborových organizací, která zastupuje zúčastněné podniky.

Dá se říct, že vláda přenáší regulační pravomoci na subjekty, které uzavřeli dohodu. To přináší určité výhody ale i nevýhody. Mezi výhody patří lepší přerozdělení nákladů, a to právě z toho důvodu, že např. firma, která uzavřela dohodu, zná mezní náklady lépe než vláda. Nevýhodou je, obtížné vymáhat dodržování požadavků dohody. Je to způsobeno, tím, že kontrolní orgány mají k dispozici pouze tzv. „morální naléhání. Také je zde riziko, že některá z firem, která uzavřela dohodu, nebude dodržovat stanovená pravidla a bude využívat toho, že ostatní firmy pravidla dodržují. (Crocì, 2005)

Právě do této kategorie spadají dobrovolné dohody (vyjednané dohody), které budou podrobně popsány v další části práce.

První vyjednaná dohoda byla uzavřena ve Velké Británii v roce 1957. Týkala se bezpečnosti a předběžné opatrnosti ve využívání pesticidů. Vyjednané dohody jsou frekventovaným typem dobrovolných přístupů ve všech zemích Evropské unie.

Využívání dobrovolných přístupů se ve všech zemích Evropské unie výrazně zrychlilo v devadesátých letech. (Šauer, 2000)

Dobrovolné dohody se staly oblíbeným nástrojem politiky ochrany životního prostředí v mnoha zemích. Mezinárodní zkušenosti s dobrovolnými dohodami dokazují, že mohou poskytnout několik výhod pro podniky i veřejné orgány ke snížení transakčních a administrativních nákladů v důsledku zjednodušení administrativních procesů. Mají také pozitivní vliv na zlepšení vzájemné komunikace mezi vládou a průmyslem. Jsou flexibilnější než povinné normy. Tyto výhody si spíše uvědomují ekologické skupiny. Naopak mnoho ekonomů si myslí, že dobrovolné dohody jsou méně vhodné než ekonomické nástroje, jako jsou například ekologické daně a emisní povolenky. Při uzavírání dobrovolné dohody se také musí klást důraz na zohlednění specifík cílové skupiny, která dobrovolnou dohodu uzavírá. (Brink, 2002)

2.5.5 Efektivnost dobrovolných environmentálních dohod

Hovoříme-li o efektivnosti dobrovolných environmentálních dohod, máme na mysli především stupeň jejich environmentální účelnosti a účinnosti a současně míru hospodárnosti touto cestou vynaložených prostředků na ochranu životního prostředí. Zároveň se zpravidla posuzují další ekonomické a společenské souvislosti. Za srovnávací základnu pro toto hodnocení může sloužit výchozí situace nebo lze provádět srovnání se stavem dosažitelným pomocí alternativních nástrojů a přístupů k řešení daného problému. Posuzování efektivnosti přitom obvykle probíhá ve dvou fázích: při přípravě dané dohody a následně při vyhodnocování jejího působení. (Šauer, 2010)

Při posuzování efektivnosti dobrovolných environmentálních dohod je třeba rozlišit hlediska:

- společenské,
- příslušných (veřejných) autorit a
- jednotlivých znečišťovatelů.

2.5.6 Hodnocení dobrovolných přístupů

V následující tabulce jsou uvedeny výhody a nevýhody dobrovolných přístupů podle OECD.

Tabulka 1: Výhody a nevýhody dobrovolných přístupů

Výhody	Nevýhody
firmy si samy vybírají nejefektivnější způsob splnění závazků	neexistuje garance dodržení ze strany firem
adaptabilita, flexibilita a větší dlouhodobá stabilita	chybí motivace k plnění nad stanovený cíl
reflektuje postoje regulovaných subjektů	technologické inovace nemusí být podporovány, pokud to nebude součástí dohody
větší srozumitelnost a důvěra	transakční náklady mohou omezit počet participujících firem
založeno na konsensu a dialogu mezi regulátorem a soukromým sektorem	nebezpečí neplnění a „černého pasažéra“
přenos zodpovědnosti na místní úroveň, integruje postupy zaměřené na zlepšení životního prostředí do plánů firem	nutno zajistit transparentnost celého systému včetně monitorování a kontroly plnění dohod
efektivnější a rychlejší implementace	vyjednávání může být velmi zdlouhavé, drahé a byrokratické
firmy získávají „zelené“ image	přesun nákladů na ostatní subjekty může být obtížný (prostřednictvím vyšších cen)
podporuje výměnu informací o nejlepších postupech a úspoře nákladů	nemusí být zajištěna dostatečná věrohodnost v očích veřejnosti

Zdroj: OECD, 1999

2.5.7 Návrh postupu při uzavírání dobrovolných dohod

V letech 1998-1999 byl v české republice zpracován projekt pod záštitou Ministerstva životního prostředí, který se zabýval dobrovolnými dohodami v politice životního prostředí. Výsledkem je návrh modelového postupu při uzavírání dobrovolných dohod v oblasti životního prostředí, který sestává z jednotlivých kroků, jež by se měly realizovat pro správnou aplikaci dobrovolných dohod v ČR

1. Formulace problému souvisejícího s ochranou životního prostředí
 2. Zpracování záměru řešit daný problém dohodou
 3. Posouzení záměru řešit daný problém dohodou
 4. Rozhodnutí o tom, zda daný problém je možné řešit dohodou
 5. Specifikace jednotlivých prvků dohody
 6. Analýza dohody
 7. Rozhodnutí o tom, zda dohoda bude doporučena pro vyjednávání
 8. Vyjednávání mezi účastníky dohody
 9. Rozhodnutí o tom, zda je vyjednávání úspěšné
 10. Vypracování návrhu dohody
 11. Posouzení návrhu dohody
 12. Přijetí (podpis) dohody
 13. Realizace úkolů vyplývajících z dohody
 14. Kontrola plnění dohody
 15. Závěry k plnění dohody
 16. Prezentace dohody a využití zkušeností
 17. Analýza dohody na základě nových skutečností
 18. Aktualizace dohody
 19. Přijetí (podpis) aktualizované dohody
 20. Naplnění cílů dohody
 21. Analýza výsledků dohody
- (Havránková, 2000)

2.6 Dobrovolné dohody v Evropské unii

V r. 1993 pátý akční program EU zdůraznil potřebu zvýšit rozsah nástrojů k implementaci environmentální legislativy Společenství. Následně potom bylo vydáno v r. 1996 Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu o environmentálních dohodách COM(96) 561 final. Pro účel tohoto sdělení byly environmentální dohody definovány jako „dohody mezi průmyslem a veřejnými orgány pro dosažení environmentálních cílů“, které jsou právně závazné a určují povinnosti pro smluvní strany. Tyto dohody mohou mít také formu jednostranných závazků ze strany průmyslu uznaných veřejnými orgány.

Sdělení COM(96) 561 final dále hodnotí úlohu environmentálních dohod jako nástroje politiky (kapitola III) a zavádí všeobecné směrnice pro používání environmentálních dohod (kapitola IV). Kapitola III uvádí mj. charakteristiku environmentálních dohod a možností jejich využití např. jako přechodného opatření před zavedením environmentálního poplatku nebo při implementaci dlouhodobých cílů jako jsou např. opatření pro prevenci, zhodnocování a recyklaci odpadů nebo eliminaci určitých škodlivých látek z výrobků. Kapitola V se týká možnosti použití environmentálních dohod při implementaci určitých ustanovení směrnic Společenství, zejména v případech kdy směrnice požadují zavedení určitých programů pro redukci různých druhů znečištění prostředí. Kapitola VI se zabývá možností uzavírat tyto environmentální dohody na úrovni Společenství. V závěrečné kapitole Komise hodnotí dosavadní výsledky při využívání environmentálních dohod a je zde také uveden návrh kontrolního dokumentu pro environmentální dohody. Praktické zkušenosti členských států se zaváděním environmentálních dohod jsou uvedeny v příloze sdělení COM(96) 561 final. (Havránková, 2000)

Dobrovolné environmentální dohody členských států jsou Evropskou unií uznávány pouze pokud neporušují komunitární právo. Všeobecné směrnice pro použití environmentálních dohod jsou uvedeny ve sdělení COM(96) 561 final. Ve sdělení také hodnotí úlohu environmentálních dohod. A připouští možnost uzavírat environmentální dohody i na úrovni společenství („Community Environmental Agreements“).

Evropská unie definuje dobrovolné dohody jako dohody mezi průmyslem a veřejnými orgány pro dosažení environmentálních cílů, které jsou právně závazné a určují povinnosti pro smluvní strany. Dohody mohou mít podobu jednostranných závazků ze strany průmyslu uznaných veřejnými orgány.

Komise vypracovala Doporučení 96/773/Ec z 9.12. 1996 týkající se environmentálních dohod pro implementaci směrnic Společenství aby zavedla jasná kritéria pro úspěšnost environmentálních dohod mezi průmyslem a veřejnými orgány.

Podle tohoto doporučení platí, že dohody mezi veřejnými orgány a průmyslem jsou politickým nástrojem, který může ekonomicky efektivněji přispět k dosažení cílů v ochraně životního prostředí tím, že iniciuje aktivní přístup ze strany průmyslu tyto dohody by za určitých okolností mohly doplňovat legislativu nebo jinak nahrazovat podrobnější legislativu, pokud by byly používány k transpozici určitých ustanovení směrnic pro zajištění plné shody se směrnicemi Společenství musí mít tyto dohody závaznou formu a musí vyhovovat požadavkům, které zajišťují jejich transparentnost a důvěryhodnost. (Havránková, 2000)

Dohody by podle Doporučení 96/773/Ec měly být právně závazné a mít kvantifikované cíle. Dohody mají také být veřejně publikovatelné a mají umožňovat kontrolu výsledků, pravidelné informování příslušných orgánů a informovat veřejnosti. V rámci EU má největší zkušenosti v zavádění a aktivním používání dobrovolných dohod Holandsko. Dobrovolné dohody jsou v rámci Evropské unie nejužívanějším dobrovolným nástrojem. (Environmental Agreements at Community Level: COM(96) 561 final. [online]. [cit. 2014-04-02]. Dostupné z:<http://eur-lex.europa.eu>)

Vyjednané dohody jsou nejfrekventovanějším typem dobrovolných přístupů ve všech zemích Evropské unie. Jak již bylo uvedeno, jejich celkový počet zde v současnosti přesahuje 300 dohod. Jejich rozdělení mezi jednotlivými státy je však velmi nerovnoměrné. Dvě třetiny dohod z tohoto počtu připadá na Německo a Nizozemí. Využívání dobrovolných přístupů se ve všech zemích Evropské unie výrazně zrychlilo v devadesátých letech. (Šauer, 2000)

2.6.1 Dobrovolné dohody ve vybraných zemích EU

Dobrovolné dohody v Německu

Velký počet dohod byl v Německu podepsán v osmdesátých a na začátku devadesátých let. První dohody byly relativně jednoduché, týkaly se většinou jedné znečišťující látky spojené s užitím produktu (detergenty, barvy a laky, produkty obsahující CFC). V roce 1995 byla podepsána řada dohod na snížení emisí skleníkových plynů v energeticky nejnáročnějších průmyslových oborech. Tyto dohody představovaly druhou vlnu dohod, které mají již složitější podobu a zahrnují znečištění způsobené výrobou nebo spotřebou, jako například dohody týkající se obalových materiálů. Německé dohody neobsahují žádné sankce a jsou právně nezávazné. První dobrovolná dohoda byla uzavřena v roce 1980. (Šauer, 2010)

Dobrovolné dohody v Rakousku

Rakouské orgány státní správy začaly využívat vyjednané environmentální dohody na počátku osmdesátých let. První dohoda byla uzavřena v roce 1986 a týkala detergentů. Vyjednané dohody následujícího období se soustředily zejména na standardy produktů a na odpadové hospodářství (likvidaci ojetých automobilů, pneumatiky, akumulátory z automobilů, obalový odpad a jiné). V roce 1994 byla podepsána dohoda o snížení emisí skleníkových plynů, na níž participovaly především obecní úřady. Rakouská vláda pokládá vyjednané dohody spíše za doplněk administrativních nástrojů. V Rakousku vedle sebe existují dva typy dohod: formální dohody, které jsou podepsány jak průmyslem, tak veřejným orgánem, a dohody, které jsou veřejnými orgány uznány pouze neformálně. Rozdíl mezi nimi je pouze symbolický, protože dohody obou typů nejsou závazné. Rakouské právo nedovoluje nahrazovat legislativu dohodami. Rakouské dohody neobsahují sankce a jsou spojeny pouze s hrozbou regulace. (Šauer, 2010)

Dobrovolné dohody v Nizozemí

Vyjednané dohody, které jsou v Nizozemí nazývané „covenants“ zde představují klíčový nástroj politiky životního prostředí. Vyjednané dohody v Nizozemí jsou legislativně hlouběji zakotveny. První dobrovolná dohoda byla uzavřena v roce 1987. (Šauer, 2010)

2.7 Dobrovolné dohody v ČR

V České republice vzniká environmentální politika počátkem 90. let 20. století, kdy byla vydána pod záštitou Ministerstva životního prostředí tzv. Modrá kniha, na kterou za nedlouho navázal program ozdravení životního prostředí České Republiky, tzv. Duhový program. Tento program obsahoval návrhy úkolů, které by měly vést ke zlepšení špatného stavu životního prostředí v České republice. Největší rozvoj politiky životního prostředí v České republice nastává v letech 2000-2005. Jeden z důvodů byla nutnost harmonizovat právo životního prostředí v České republice s právem životního prostředí Evropské unie. Dobrovolné nástroje se poprvé objevují ve Státní politice životního prostředí v roce 2001, jako součást nástrojů k provádění Státní politiky životního prostředí. Také byl schválen Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice, který měl propagovat jednání a myšlení v souladu s principem udržitelného rozvoje.

2.7.1 Výhody a nevýhody dobrovolných dohod

Dobrovolné environmentální dohody často předchází zavedení legislativních předpisů, umožňují tak podnikům připravit se na plnění požadavků, jež z těchto předpisů pro ně budou vyplývat. Podniky se tak nedostávají do časového skluzu a mohou k řešení svých problémů zvolit časově náročnější, ale z hlediska budoucího vývoje vhodnější varianty. Jinými slovy mohou provést potřebné inovace, aniž by ztratily svou konkurenceschopnost. Z obecného hlediska je určitou nevýhodou dobrovolných dohod jejich nejasné právní postavení. Z hlediska podniku představuje největší riziko změna podmínek a vznik nestabilního ekonomického prostředí na makroekonomické i mikroekonomické úrovni, které může narušit plnění dohod. (Remtová, 2006)

3 Praktická část

3.1 Dobrovolné dohody uzavřené v ČR

První dobrovolné dohody v ČR se začaly uzavírat od první poloviny 90. let. Dobrovolné environmentální dohody nejsou v ČR příliš frekventovaným nástrojem politiky životního prostředí. V současnosti je platná Státní politika životního prostředí České republiky vydaná na období 2012-2020. V té jsou dobrovolné dohody uvedeny v části IV. – Nástroje realizace politiky životního prostředí.

V samotném dokumentu Státní politika životního prostředí České republiky, jsou dobrovolné dohody charakterizovány následovně:

„Dobrovolné nástroje jsou takové aktivity podnikatelských a jiných subjektů, které směřují ke snižování negativních dopadů jejich činnosti na životní prostředí, přičemž jsou těmito subjekty zaváděny a realizovány na základě jejich svobodného (dobrovolného) rozhodnutí a jdou nad rámec požadavků platných legislativních norem.“

Celkem bylo v České Republice uzavřeno 11 dobrovolných dohod. Tyto uzavřené dohody budu analyzovat v následující části práce. Zhodnotím jejich přínos, zda byly efektivní, či nikoliv. U dohod u kterých lze kvantifikovat výsledky, porovnávám cíl dohody se skutečným stavem. V České republice bylo však uzavřeno několik dohod, které mají spíše charakter poskytování informací nebo zefektivnění spolupráce, u těchto dohod proto nelze jasně určit, zda jsou plněny, či ne.

3.1.1 Spolupráce Hospodářské komory ČR s MŽP

Na základě Dohody o spolupráci mezi Ministerstvem životního prostředí a Hospodářskou komorou ČR z roku 2005 byla podepsána dobrovolná dohoda. Dohoda je uzavřena za účelem efektivní spolupráce, sjednocování podnikatelských zájmů a cílů v oblasti životního prostředí a společného řešení environmentálních otázek v souvislosti s rozvojem podnikatelských aktivit.

Dohoda zajišťuje spolupráci všech dotčených subjektů v zásadních prioritách resortu životního prostředí, a to zejména ve zjednodušení přístupu podniků k dotacím z Operačního programu Životní prostředí. Dále se týká provádění auditů environmentální legislativy za účelem snížení administrativní a finanční zátěže podnikatelské sféry. Předmětem dohody je také zpracování informací o míře souladu Státní energetické koncepce ČR, Surovinové politiky ČR, Státní politiky životního prostředí a Politiky ochrany klimatu v ČR z hlediska základních cílů a způsobu jejich naplňování.

Mezi hlavní body akčního plánu patří:

- zabezpečování přístupu k environmentální legislativě a jejím novelám pro širokou veřejnost
- součinnost při naplňování aktualizované Státní politiky životního prostředí
- spolupráce na řešení palčivých problémů podnikatelského prostředí
- zapojení zástupců stran dohody do příslušných orgánů – monitorovací výbor OP ŽP, Rada pro odpadové hospodářství, Rada pro dobrovolné nástroje apod.
- pořádání odborných seminářů a společných konferencí k environmentální problematice
- navržení „environmentální certifikace“ pro malé a střední podniky

Akční plán ke konkretizaci cílů a úkolů vyplývajících z Dohody o spolupráci mezi MŽP a HK ČR byl podepsán zástupci stran této dohody 4. dubna 2008. Na straně MŽP akční plán podepsala Ing. Rut Bízková, náměstkyně ministra a za stranu HK ČR Ing. Pavel Bartoš, viceprezident a předseda Sekce ekologie a životního prostředí.

3.1.2 Podpora zemního plynu pro dopravu

Dohodu uzavřely Ministerstvo průmyslu a obchodu a tyto plynárenské společnosti:

- RWE Transgas, a. s.
- Jihočeská plynárenská, a. s.
- Jihomoravská plynárenská, a. s.
- Pražská plynárenská, a. s.
- Severočeská plynárenská, a. s.
- Severomoravská plynárenská, a. s.
- Středočeská plynárenská, a. s.
- Východočeská plynárenská, a. s.
- Západočeská plynárenská, a. s.

Dohoda má směřovat k rozšíření zemního plynu jako alternativního paliva v dopravě. Předmětem Dohody je vytvoření dalších podmínek pro rozvoj užití zemního plynu v dopravě.

Dohoda vychází z usnesení vlády České republiky ze dne 11. května 2005 č. 563, kterým byl schválen program podpory zemního plynu jakožto alternativního paliva v dopravě, stanoven indikativní cíl dosáhnout do roku 2020 podílu spotřeby zemního plynu na celkové spotřebě pohonných hmot v dopravě minimálně 10 % v souladu s COM (2001) 370 (Bílá kniha dopravní politiky) a uložen úkol místopředsedovi vlády a ministru financí stabilizovat výši spotřební daně pro stlačený zemní plyn (Compressed Natural Gas – CNG) a zkapalněný zemní plyn (Liquified Natural Gas – LNG) pro dopravu na úrovni minimální spotřební daně stanovené směrnicemi EU, a to na období do roku 2020. Dobrovolná dohoda vyplynula z Usnesení vlády ČR č. 563 z 11. května 2005, kdy byl schválen „Program podpory alternativních paliv v dopravě – zemní plyn“. Tímto usnesením dala vláda zelenou rozvoji využití zemního plynu v dopravě s cílem nahradit do roku 2020 minimálně 10 procent celkové spotřeby pohonných hmot v dopravě zemním plynem. Usnesení vlády je v souladu s Bílou knihou evropské dopravní politiky, EU totiž počítá do roku 2020 s náhradou 10 procent klasických ropných pohonných hmot za CNG.

To pro Evropu představuje nejméně 23,5 milionu vozidel na CNG a 20 tisíc CNG stanic.

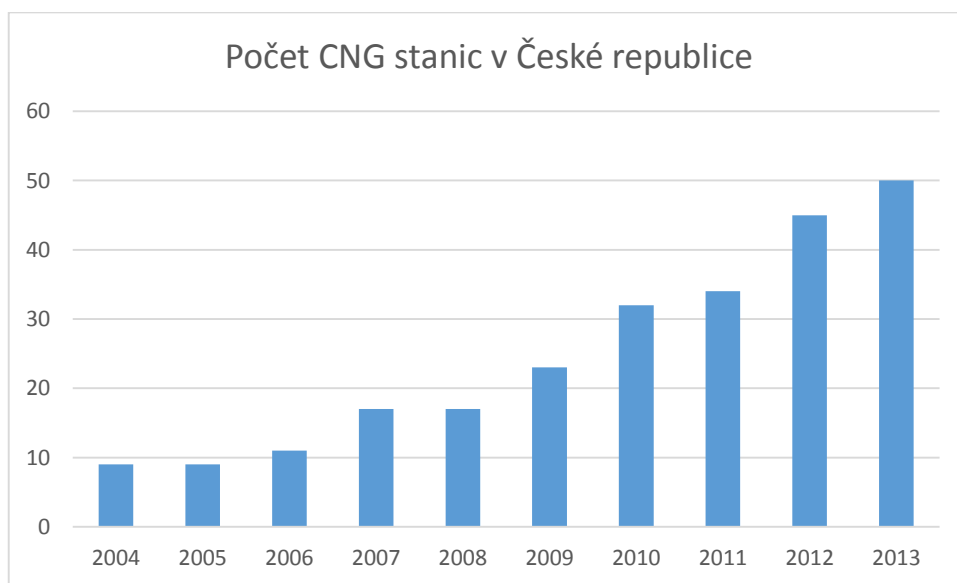
Výsledky dohody

Dobrovolná dohoda trvá již 9 let. Cílem dohody mezi plynárenskými společnostmi a státem je rozšíření stlačeného zemního plynu (CNG) jako alternativního paliva v dopravě.

Plnicí stanice CNG

Další z cílů dobrovolné dohody byla i stavba infrastruktury CNG stanic a vybudování 100 plnicích CNG stanic

Graf 1: Vývoj počtu plnicích stanic CNG v ČR

Zdroj dat: www.cng.cz, graf vlastní zpracování

Státní energetická koncepce jednoznačně počítá se zvýšením podílu CNG a LNG v dopravě. Zvýšení využití alternativních pohonných hmot patří v dopravě mezi priority v oblasti úspor energie jak v hospodářství, tak i v domácnostech. V samotné státní energetické koncepci je uvedeno, že klíčovým trendem je snižováním spotřeby vozidel a nástupu alternativních pohonů. V souvislosti s výstavbou plnicích stanic CNG se očekává podle Státní energetické koncepce rozšíření vozidel s pohonem na CNG také u

městské dopravy, komunálních vozidel pro svoz odpadu, vozových parků velkých organizací. Podpora ekologických dopravních prostředků patří v Státní energetické koncepci mezi sedm hlavních cílů v oblasti dopravy.

CNG je v ČR již 12 let a do ledna 2014 bylo registrováno 6 710 ekologických CNG vozidel, což je o dva tisíce více než před rokem. V posledních letech stoupá počet CNG vozidel o 30 procent ročně. Pokud to srovnáme s ostatními alternativními palivy, nemá CNG konkurenci a kopíruje světový trend. (zdroje dat: český plynárenský svaz)

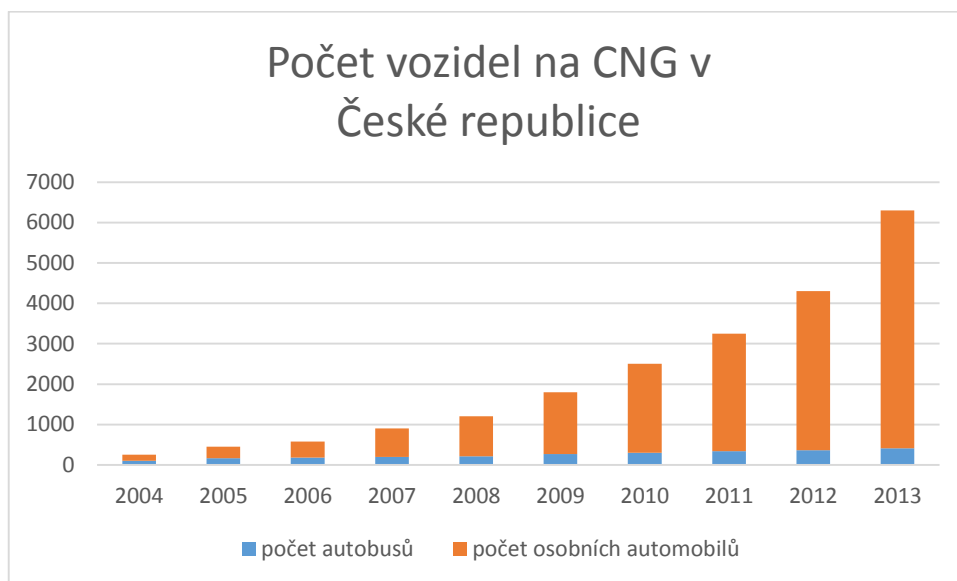
Tento trend je v souladu jak s politikou EU, tak ke stejnému postupu vyspělých zemí. Například Německo se koaliční dohodě mezi stranami CDU, CSU a SPD se dohodlo na snížení sazby daně z CNG i za rok 2018. Podniky, obce a další partneři na trhu mají nyní jistotu, že hospodářská výhoda CNG stále přetrvává. Tento stimul je signálem, pro všechny zúčastněné strany, aby se nadále zabývali intenzivněji rozvojem CNG v dopravě. V následující tabulce a grafu můžeme vidět vývoj počtu dopravních prostředků na CNG v ČR.

Tabulka 2: Počet dopravních prostředků na CNG a počet stanic CNG v ČR

Rok	Počet stanic	počet autobusů	počet osobních automobilů	počet vozidel celkem
2004	9	100	150	250
2005	9	165	285	450
2006	11	180	400	580
2007	17	195	705	900
2008	17	215	985	1200
2009	23	270	1530	1800
2010	32	300	2200	2500
2011	34	336	2914	3250
2012	45	362	3938	4300
2013	50	410	5890	6300

Zdroj dat: www.cng.cz, tabulka vlastní zpracování

Graf 2: Počet vozidel na CNG v ČR

Zdroj dat: www.cng.cz, graf vlastní zpracování

Výhody vozidel na CNG

Auta na CNG jsou bezpečná, ekologická, mají velký dojezd, nádrže nezabírají zavazadlový prostor. CNG jako palivo má hodně vyřešených problémů dávno za sebou, jako je cena vozidel, rychlé tankování, vhodná legislativní opatření, dojezdová vzdálenost, garážování, úlevy na spotřební i silniční dani atd. Cena CNG je dnes dvakrát nižší než cena benzínu. Cena za 1 kubický metr CNG, který energeticky odpovídá 1 litru benzínu, je 18 Kč. To je taky jeden z důvodů, proč v ČR přibývá vozidel CNG. Tento trend je celosvětový. Za období od 2012 - 2013 přibylo ve světě přes 1,7 milionů CNG vozidel.

Vozidla na zemní plyn produkují výrazně méně škodlivin než vozidla s klasickým pohonem. A to nejen dnes sledovaných škodlivin – oxidů dusíku, oxidu uhelnatého, uhličitého, pevných částic, ale také i karcinogenních látek – polyaromatických uhlovodíků, aldehydů, aromatů včetně benzenu. Rovněž vliv na skleníkový efekt je u vozidel na zemní plyn menší v porovnání s benzínem či naftou. Oproti benzínu zemní plyn nabízí potenciál 20–25 % snížení emisí CO₂.

Zkušenosti z praktického použití vozidel s pohonem na zemní plyn ukázaly, že provoz těchto vozidel se oproti provozu vozidel s naftovými motory z hlediska životního prostředí vyznačuje především následujícími výhodami:

Výrazné snížení emisí pevných částic, které jsou u naftových motorů považovány z důvodu mutagenních a karcinogenních účinků za nejškodlivější. Kouřivost vznětových motorů je u plynových pohonů prakticky eliminována. Snížení dalších dnes sledovaných složek emisí – oxidů dusíku NO_x a emisí oxidu uhelnatého CO. Snížení emisí oxidu uhličitého (skleníkového plynu) cca o 10 -15 %. Výrazné snížení nemetanových, aromatických a polyaromatických uhlovodíků (PAU), aldehydů. Snížení tvorby ozónu v atmosféře nad zemí, který způsobuje tzv. „letní smog“. Spaliny z motorů na zemní plyn neobsahují oxid siřičitý (SO₂). Konkrétní obsah emisí můžeme vidět v tabulkách níže. Do zemního plynu se nepřidávají aditiva a karcinogenní přísady. Plynové motory mají tišší chod, úroveň hluku plynových autobusů oproti naftovým je díky „měkčímu“ spalování nižší o 50 % vně vozidel, o 60 - 70 % uvnitř vozidel. Při tankování nevznikají žádné ztráty paliva (odpařování nafty). Další výhodou je nemožnost kontaminace půdy v důsledku úniku nafty na silnici, v garáži.

Tabulka 3: Snížení emisí (g/km) u osobních vozidel s pohonem na naftu

Částečky (prach/popílek)	90%
Oxid siřičitý (SO ₂)	90%
Reaktivní uhlovodíky (HxCx)	80 %
Oxidy dusíku (NO _x)	80 %
Oxid uhelnatý (CO)	50 %

Zdroj dat: www.cng.cz, tabulka vlastní zpracování

Tabulka 4: Snížení emisí (g/km) u osobních vozidel s pohonem na benzín

Oxid siřičitý (SO ₂)	90%
Reaktivní uhlovodíky (HxCx)	80 %
Oxidy dusíku (NO _x)	20 %
Oxid uhelnatý (CO)	75 %
Oxid uhličitý (CO ₂)	25 %

Zdroj dat: www.cng.cz, tabulka vlastní zpracování

3.1.3 Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem životního prostředí, Svazem podnikatelů ve stavebnictví a sdružením Stavíme ekologicky

Dohoda byla podepsaná v dubnu 2002, je zaměřená na spolupráci v otázkách prohloubení integrace zásad Státní politiky životního prostředí do oborů stavebnictví se záměrem přispět k transpozici a implementaci environmentální legislativy EU v oblasti stavebnictví, postavené zejména na:

- zlepšení přijaté legislativy, všestranné podpoře všem aktivitám, směřujícím ke změně ekologického chování za využití legislativních, dobrovolných, ekonomických a informačních nástrojů;
- prosazování environmentálních hledisek i při územním plánování a rozhodování v souladu s platným Stavebním zákonem s cílem racionálního rozvoje investiční výstavby v souladu s postupy v členských zemích EU.

Cílem spolupráce MŽP, Svazu podnikatelů ve stavebnictví a sdružení Stavíme ekologicky je zaměřen na podporu a zavádění environmentálních systémů řízení v oboru stavebnictví, které vedou ke kontinuálnímu omezování znečišťování a minimalizaci odpadů (EMAS, EMS). A také využívání dalších dobrovolných nástrojů při realizaci investičních akcí, zejména:

- ekologicky šetrné výroby
- principy čistší produkce
- dobrovolné dohody
- LCA (hodnocení životního cyklu výrobků)
- ekodesign
- ecolabeling
- prodloužené odpovědnosti výrobce za výrobek
- greener purchasing
- retail (využívání obchodních sítí, nabízejících přednostně výrobky a
- služby příznivé pro životní prostředí)

- public procurement (uplatňování environmentálních kritérií v podmínkách výběrových řízení pro subdodavatele) a další;
- začlenění malých a středních podniků do procesu zavádění EMS/EMAS a do dalších dobrovolných aktivit směřujících k ochraně životního prostředí
- prosazování postupů směřujících k vyššímu využívání obnovitelných zdrojů

Spolupráce je rozdělena do několika oblastí. V legislativní oblasti se spolupráce zaměří na aktivní působení smluvních stran při připomínkování a oponování legislativních příloh dotýkajících se investiční a environmentální problematiky, hledání a uplatňování nových nástrojů pro ochranu životního prostředí v průběhu přípravy a realizace investičních projektů, přípravě a vlastní realizaci staveb; V oblasti zvyšování a zkvalitňování informovanosti stavební veřejnosti se zaměří na pravidelné prezentace strategických záměrů, přípravu soutěže o ekologickou stavbu, případně projekt a účast MŽP při vyhodnocování výsledků soutěže, společnou prezentaci environmentálních aktivit v oboru stavebnictví na seminářích a výstavách. V oblasti vzdělávání bude spolupráce směřovaná na pořádání seminářů a přednášek o požadavcích na ochranu životního prostředí při realizaci investičních projektů, přípravu projektu postgraduálního studia orientovaného na environmentální aspekty stavebnictví, určené pro střední řídicí pracovníky.

Výsledky dohody

V následující tabulce můžeme vidět plnění vybraných cílů dohody. Počet registrací k systému ekologického řízení a auditu (EMAS) se od roku 2002, kdy byla uzavřena dohoda, zvýšil z původních 9 společností na 27 společností. Počet registrací k čistší produkci se zvýšil z 92 v roce 2002 na 185 v roce 2013. Počet licencí k užívání ekoznačky, se jako jediný z vybraných hodnocených cílů snížil ze 137 v roce 2002 na 90 v roce 2013.

Tabulka 5: Vývoj registrací k EMAS, Čistší produkci a ekoznačení v ČR

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet licencí k	119	137	155	169	182	193	197	205	216	192	190	115	90
Počet registrací k	4	9	10	15	15	26	28	32	26	25	24	26	27
Počet registrací k	85	92	108	113	118	130	134	141	143	147	163	180	185

Zdroj dat: MŽP, CENIA, tabulka vlastní zpracování

3.1.4 Dobrovolná dohoda o zpětném odběru přenosných baterií

V prosinci 2001 uzavřelo ministerstvo životního prostředí a zástupci představenstva Českého sdružení výrobců a dovozců přenosných baterií – ČSVDPB. Toto Sdružení bylo založeno v říjnu roku 1999 a skládá se z následujících společností:

- Bateria Slaný CZ, s.r.o.
- GILLETTE CZECH, s.r.o.
- PANASONIC CZECH REPUBLIC, s.r.o.
- Philips Česká republika s.r.o.
- RALSTON ENERGY SYSTEMS, spol. s r.o.
- SANYO Energy (Europe) Corporate GmbH
- VARTA Garatebatterie GmbH.
- EMOS spol. s r.o.

Čtyři pilíře dohody

Dobrovolnou dohodu podepsali v prosinci 2001 tehdejší ministr životního prostředí Miloš Kužvart a za České sdružení výrobců a dovozců přenosných baterií členové představenstva Václav Bazala a Jiří Opletal. Dohoda obsahovala čtyři hlavní cíle:

1. Vybudování komplexního systému pro nakládání s použitými přenosnými bateriemi
2. Dosáhnout sběru ve výši 120 tun (rok 2002) a 1000 tun (rok 2006)
3. Ze sebraného množství recyklovat 10 % (rok 2002) a 50 % (rok 2006)
4. Připravit a realizovat propagační a vzdělávací programy

Důvody k recyklaci baterií

Použité baterie a akumulátory, nesprávně vyhazované s běžným odpadem, mohou vážně narušit životní prostředí. Mimo ochrany životního prostředí a zdraví poskytuje recyklace baterií i značné energetické a materiálové úspory primárních surovin - jinými slovy recyklací získané suroviny mohou být levnější než těžba a stejně tak mohou být získány více ekologicky. Po čase se z nich uvolňují škodlivé látky (zejména tzv. těžké kovy), které mohou znečistit půdu nebo spodní a povrchové vody. Těžké kovy obsažené v bateriích mají prokazatelně škodlivý vliv na lidské zdraví.

Recyklací kovových látek obsažených v bateriích lze dosáhnout významných energetických a materiálových úspor primárních surovin.

ECOBAT s.r.o.

Sdružení ECOBAT s.r.o. je nezisková organizace, založená v roce 2002 a zajišťuje recyklaci a zpětný odběr baterií v České republice. V roce 2013 společnost zpětně odebrala 1 031 tun baterií, což představuje 32 % baterií dodaných na trh. ECOBAT provozuje více než 18 000 míst zpětného odběru.

System je financován téměř výhradně z příspěvků výrobců a dovozců baterií do České republiky.

Sdružení ECOBAT je dobrovolná, nezávislá, zájmová organizace výrobců a dovozců přenosných baterií a akumulátorů. Ve své činnosti se řídí stanovami, nejvyšším orgánem je valná hromada a v období mezi jednotlivými valnými hromadami řídí činnost Sdružení představenstvo. Sdružení ve své činnosti vychází ze zkušeností Evropského sdružení přenosných baterií (European Portable Battery Association - EPBA). V mezinárodním kontextu se proto používá i zkratka CPBA (Czech Portable Battery Association). Dle výzkumů marketingových společností patří členům Sdružení 85 - 90 % trhu se spotřebitelskými bateriemi.

V současné době se Sdružení intenzivně zabývá především tím, jak efektivně a s maximálním celospolečenským přínosem naplnit povinnosti, jež vycházejí z § 38 zákona o odpadech, který byl schválen Parlamentem ČR v květnu loňského roku. Tato norma stanoví seznam výrobků, na něž se vztahuje povinnost zpětného odběru po

ukončení životnosti daného zboží. Patří mezi ně také elektrické akumulátory, galvanické články a baterie.

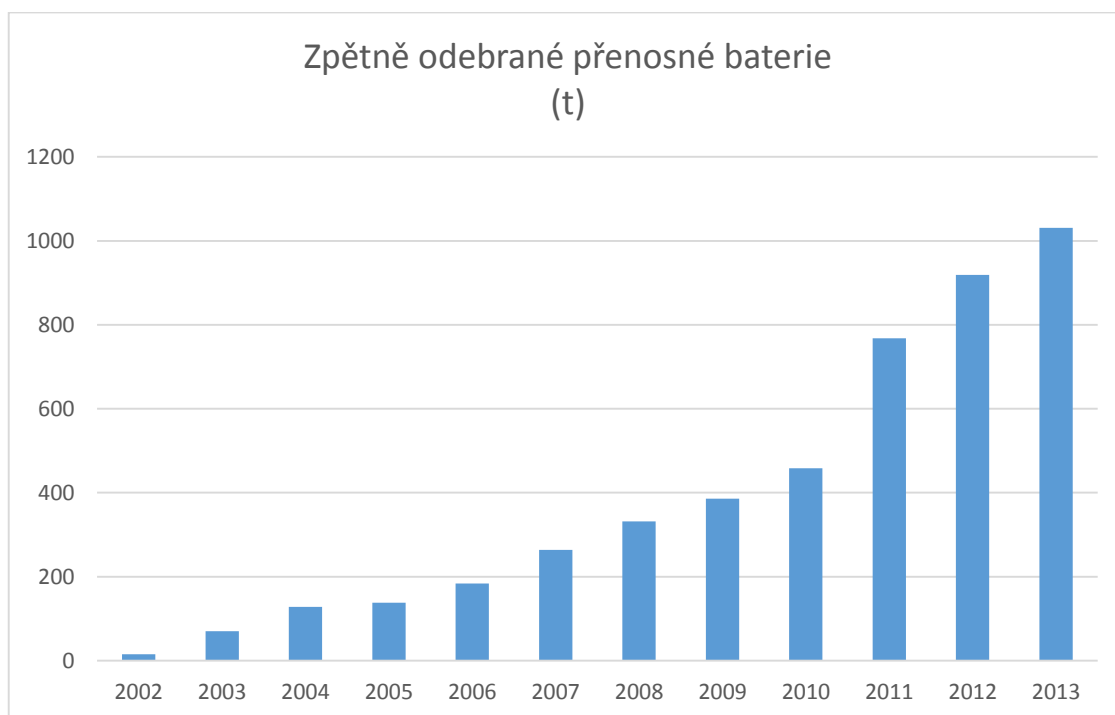
Dobrovolná dohoda v rámci přístupových jednání s orgány EU implementovala tehdejší Směrnicí 91/157/EEC o bateriích a akumulátorech obsahujících určité nebezpečné látky. Vzhledem k nedostatku zkušeností s rozšířenou odpovědností výrobců však nebyly pro sběr a recyklaci přenosných baterií stanoveny žádné konkrétní cíle ani možnosti kolektivního plnění povinností výrobců. Dobrovolná dohoda tak byla v období 2002 až 2008 překlenovacím dokumentem, o který se opíral vznik a fungování kolektivní organizace ECOBAT.

Financování společnosti ECOBAT je založeno zejména na příspěvcích od firem uvádějících na trh v České republice baterie a akumulátory (výrobci). Doplňkovým zdrojem příjmů je prodej některých druhů vyříděných baterií. Získané finanční prostředky společnost používá z největší části na vlastní sběr, recyklaci či materiálové využití.

Výsledky dohody

Nezisková kolektivní organizace ECOBAT vybrala v roce 2013 v České republice poprvé více než 1 000 tun použitých přenosných baterií. Tím se podařilo zcela naplnit cíle ve sběru a recyklaci, ke kterým se dříve zavázalo České sdružení výrobců a dovozců přenosných baterií v Dobrovolné dohodě s Ministerstvem životního prostředí ČR. Jaký byl zpětný odběr baterií v jednotlivých letech můžeme vidět v následujícím grafu.

Graf 3: Zpětně odebrané baterie v ČR

Zdroj dat: Ecobat s.r.o., graf vlastní zpracování

Plnění cílů dohody

1. cíl

Šest významných dovozců založilo v roce 2002 neziskovou společnost ECOBAT s.r.o., která od té doby zajišťuje a rozvíjí systém sběru a recyklace přenosných baterií. ECOBAT provozuje po celé ČR více než 18 000 míst zpětného odběru a plní povinnosti pro 708 výrobců a dovozců přenosných baterií, kteří představují 93 % z celého trhu.

2. cíl

Tento cíl byl v rámci Dobrovolné dohody nastaven příliš ambiciózně, neboť v České republice zcela chyběla potřebná infrastruktura a informovanost obyvatelstva. Sběrové cíle byly plněny postupně a pomaleji. Celkem se od roku 2002 v ČR sebralo 4693 tun přenosných baterií.

3. cíl

V roce 2002 existovaly v České republice velmi omezené recyklační kapacity. Významná část sebraných baterií se proto bez následného využití pouze bezpečně odstraňovala. Od roku 2008 je však ECOBAT schopen každoročně zajistit zpracování více než 75 % ze sebraných baterií.

4. cíl

ECOBAT trvale zajišťuje osvětovou kampaň ECOCHEESE zaměřenou na sběr baterií v domácnostech prostřednictvím atraktivní sběrové krabičky, kterých distribuoval již do více než 100 tisíc domácností. Od roku 2008 navíc provozuje nejúspěšnější environmentální školní program Recyklohraní, do kterého je zapojeno 3136 základních, mateřských i středních škol z celé České republiky. Ukázky sběrných boxů – viz. příloha.

3.1.5 Dobrovolná dohoda k omezování zatížení životního prostředí rtuťí ze stomatologických zdravotnických zařízení

Dohoda byla uzavřena v roce 2001 na základě jednání prezidenta České stomatologické komory MUDr. Jiřího Pekárka a viceprezidenta České stomatologické komory MUDr. Pavla Chrze s ministrem ministerstva životního prostředí. Dobrovolná dohoda spojuje požadavky zákona o vodách s požadavky EU. Přijetím vodního zákona č. 254/2001 Sb. byla rozšířena povinnost žádat o povolení k vypouštění odpadních vod i na případy vypouštění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečné látky do kanalizací. V oblasti zdravotnictví se tento nový požadavek dotkne zejména stomatologických zařízení, která zpracovávají zubní amalgám.

Aby se předešlo věcně neúměrným a nákladným měřením obsahu rtuti v odpadních vodách a instalaci nevyhovujících čistících zařízení, je pro stomatologická zdravotnická zařízení zavedena v zemích EU povinnost vybavit je odlučovači amalgámu s předepsanou účinností (zpravidla min. 95 %) jako postačující opatření pro vydání povolení k vypouštění do kanalizace.

Navrhovaná dohoda přispěje k dořešení zachytu rtuti ze stomatologických zdravotnických zařízení a napomůže vodoprávním úřadům při zavádění nových ustanovení zákona č. 254/2001 Sb. do praxe. Dohoda a její uplatňování dle harmonogramu do roku 2005 přispěje jako relevantní opatření k implementaci a prosazování směrnic ES v rámci programů opatření a v duchu závazků ČR přijatých v rámci negociačních jednání o uzavření kapitoly 22 Životní prostředí na jaře tohoto roku.

V České republice je cca 6 000 stomatologických zdravotnických zařízení s více než 8 000 jednotlivých pracovišť, kterých se toto ustanovení dotkne. Tato zařízení jsou situována v objektech, které vlastní nebo spravuje ve většině případů jiný subjekt než provozovatel stomatologické praxe. Opatření vodního zákona jsou tak směřována především na tyto majitele objektů, a nikoliv na vlastní původce znečištění.

Omezování vnosu a postupná eliminace rtuti ve vztahu k hydrosféře je požadováno rovněž legislativou EU, a to směrnicí 76/464/EHS o znečištění způsobeném určitými

nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí Společenství, a zejména návaznou dceřinou směrnicí 84/156/EHS o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění rtuti z jiných odvětví než je elektrolytická výroba chloru a alkalických hydroxidů. Tato směrnice požaduje mj. i zpracování programů opatření k omezování a eliminaci rtuti z malých a rozptýlených zdrojů, což je právě případ stomatologických praxí.

Z věcně technického hlediska se jedná o zachycování částic amalgámu (slitina rtuti a stříbra s obsahem cca 30 % rtuti), které jsou suspendovány v odpadních vodách ze stomatologických zdravotnických zařízení a spolu s nimi vypouštěny do kanalizace. Rtuť v této formě je za obvyklých podmínek jen velmi omezeně rozpustná ve vodní fázi, ale suspendované částice jsou unášeny kanalizační sítí, kde způsobují kontaminaci usazováním na stěnách a v konečné fázi kontaminují čistírenský kal, čímž je znemožněno jeho žádoucí využívání v zemědělství a naopak kaly je nutno nákladně likvidovat jako nebezpečný odpad se všemi potenciálními riziky.

Navrhovaná dohoda přispěje k dořešení zachytu rtuti ze stomatologických zdravotnických zařízení a napomůže vodoprávním úřadům při zavádění nových ustanovení zákona č. 254/2001 Sb. do praxe. Dohoda a její uplatňování dle harmonogramu do roku 2005 přispěje jako relevantní opatření k implementaci a prosazování směrnic ES v rámci programů opatření a v duchu závazků ČR přijatých v rámci negociačních jednání o uzavření kapitoly 22 Životní prostředí na jaře tohoto roku.

Dodatek

Dodatek k dobrovolné dohodě byl podepsán dne 13.4.2004 ministrem životního prostředí Liborem Ambrozekem a zástupci České stomatologické komory a Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR (SOVAK) „Dodatek č. 1 k Dobrovolné dohodě mezi MŽP a ČSK o omezování zatížení životního prostředí rtutí ze stomatologických zdravotnických zařízení“.

Zákon o vodách ukládá každému, kdo zachází se zvláště nebezpečnými závadnými látkami povinnost činit opatření, aby nevnikaly do povrchových a podzemních vod nebo do kanalizací a současně požádat o povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečné závadné látky do vod povrchových nebo do kanalizace. Takovou látkou je i rtuť ve všech svých formách, tedy i amalgám (30 % rtuti) používaný ve

stomatologických zdravotnických zařízeních. Vzhledem ke značnému počtu těchto zařízení (přes 6 500 křesel), množství zpracovávaného amalgamu (cca 20 t ročně) a nebezpečnosti rtuti pro životní prostředí, představují tato zařízení závažný zdroj znečištění životního prostředí. Část amalgamu spolu s odpadními vodami z ordinací odchází do kanalizace, kde kontaminuje čistírenské kaly, které nemohou být dále využívány v zemědělství a musí být nákladně ukládány na skládky nebezpečných odpadů.

Hlavním cílem dohody je závazek ČSK na instalaci a řádný provoz účinných (min. 95 %) odlučovačů amalgamu na stomatologických pracovištích:

- u souprav nově instalovaných po datu uzavření dohody ke dni uvedení do provozu,
- u stávajících souprav, které nemají odlučovač instalován do 31. 12. 2004,
- u stávajících souprav, které již mají instalován odlučovače s účinností nižší než požadovanou, ale vyšší než 70 %, do 31. 12. 2005.

Z hodnocení realizace dohody vyplývá, že ke konci roku 2003, tj. za dva roky realizace, bylo instalováno 3 156 odlučovačů a dosaženo 49 % vybavenosti ordinací.

Při vyhodnocování dohody se ukázalo jako potřebné, zapojit do ní i Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR (SOVAK), zejména z důvodu jednání mezi oblastními komorami ČSK a jednotlivými provozovateli kanalizací o podmínkách vypouštění odpadních vod a formulaci vodoprávních povolení. Toho bylo dosaženo podepsáním dodatku o přistoupení SOVAK k dohodě.

Dodatek č. 1 navazuje na „Dobrovolnou dohodu mezi MŽP a ČSK o omezování zatížení životního prostředí rtutí ze stomatologických zdravotnických zařízení“, kterou dne 13. prosince 2001 podepsal tehdejší ministr životního prostředí Miloš Kužvart a prezident České stomatologické komory Jiří Pekárek. Návazně vydalo MŽP „Směrnici k vydávání povolení pro vypouštění odpadních vod s obsahem rtuti ze stomatologických zdravotnických zařízení do kanalizace“, kterou společně s dohodou v plném znění uveřejnilo počátkem roku 2002 ve Věstníku MŽP a na svých internetových stránkách. Rtuť z amalgámových zubních plomb se podle českých ekologů dostává do těla a může ohrozit zdraví. Plomby tohoto typu by se proto měly přestat užívat. Stomatologická

komora nebezpečí ale zpochybňuje, podle ní není prokázáno. Za amalgámové plomby navíc není odpovídající náhrada, moderní fotokompozita totiž nehradí pojišťovny. Studie sdružení Arnika a nezávislých expertů však ukazuje, že vlasy zubařů obsahují více rtuti.

Arnika je česká nezisková organizace, která spojuje lidi usilující o lepší životní prostředí. Svoji činnost opírá o tři pilíře – zapojení veřejnosti, odborné argumenty a komunikaci s médii.

Podle OSN představuje používání rtuti v zubních výplních v EU 20 až 25 procent celkové spotřeby rtuti. V roce 2013 to bude až 95 tun rtuti, v ČR 3,6 tuny. V množství užití na dentální amalgám je ČR v EU na pátém místě.

Dobrovolná dohoda byla ukončena z důvodu splnění účelu dohody.

3.1.6 Dohoda o postupném snižování dopadu pracích prostředků na životní prostředí

Dohoda byla uzavřena v roce 1995 mezi Českým sdružením výrobců mýdla, čisticích a pracích prostředků Ministerstvem životního prostředí. Předmětem dohody je omezování nežádoucích vlivů používaných pracích prostředků na životní prostředí, zvláště na kvalitu povrchových vod a dále stanovení limitů pro obsah příměsí v těchto prostředcích. Tato dohoda se vztahuje na prací prostředky určené pro použití malospotřebiteli tj. na prací prostředky dodávané členy Sdružení (výrobci nebo dovozci) do maloobchodní sítě. Součástí dohody jsou i požadavky na biologickou rozložitelnost povrchově aktivních látek používaných v pracích prostředcích a limity pro některé další organické látky.

Členové Sdružení se zavázali, že v jejich výrobcích dodrží níže uvedené limity příměsí:

- a) Prací prostředky s obsahem fosfátů
 - EDTA max. 0,1% hmot.
 - NTA max. 4,0 % hmot.
 - Polykarboxyláty max. 6,0 % hmot.
 - Celkový fosfor max. 5,5 % hmot.

- b) Bezfosfátové prací prostředky
 - EDTA max. 0,1 % hmot.
 - NTA max. 4,0 % hmot.
 - Anorganický fosfor max. 0,1 % hmot.

Dodatek č. 1

Dodatek k Dobrovolné dohodě o postupném snižování dopadu pracích prostředků na životní prostředí byl podepsán v červnu roku 1998. Dodatek obsahuje závazek členů Sdružení zřeknout se používání neiontových tenzidů na bázi aduktů alkylfenolů s ethylenoxidem v pracích prostředcích.

Dodatek č. 2

Po dodatku č.1 došlo k dalšímu upřesnění dohody a začalo se jednat o podpisu dodatku č. 2, který by umožnil další zlepšení kvantitativního podchycení omezování nežádoucích vlivů používání pracích prostředků na životní prostředí a účinnějšího zlepšení podpory výroby a prodeje bezfosfátových pracích prostředků. Návrh dodatku č. 2 rovněž vychází z postupů doporučovaných Evropskou unií (Sdělení EU COM(96)561 o Dobrovolných dohodách, doporučení EU 96/733/EC).

Dodatek byl schválen v květnu 2001. Hlavním přínosem pro ochranu životního prostředí a zejména pro ochranu vod je skutečnost, že od roku 2005 jsou na český trh uváděny pouze bezfosfátové prací prostředky. Dalším novým závazkem, který upravuje dodatek, je skutečnost, že od ledna 2002 budou výrazným způsobem označeny bezfosfátové prášky na obalech.

Zároveň se také členové Sdružení zavázali zajistit stálou přítomnost kompaktních pracích prostředků v nabídce pro spotřebitelský trh v ČR.

Obě smluvní strany se dohodli, že budou každoročně hodnotit stav plnění dohody. Za prvních pět let od podepsání dohody, se podařilo v České republice snížit spotřebu fosfátů v pracích prostředcích téměř o 50% (z 11 600t v roce 1994 na 6295t v roce 1999)

Cílem dohody je omezovat negativní vliv pracích prostředků na životní prostředí, zvláště na kvalitu povrchových vod, stanovit limity na obsah příměsí v pracích prostředcích a stanovit doporučené postupy ke snižování těchto limitů. Stanovuje výrobcům kvantitativní kritéria obsahu některých příměsí obsažených v pracích prostředcích a poškozující životní prostředí a dále kvalitativní požadavky na skladbu vyráběných pracích prášků, se zaměřením na zvyšování podílu kompaktních pracích prášků. Dohoda neobsahuje žádné sankce, ani v ní není uveden kontrolní orgán.

Kontroly se neprovádějí pravidelně, ale na základě podezření, že některý prací prostředek nesplňuje požadovaná kritéria.

Rizikem používání pracích prostředků s fosforem je tzv. nepřírozená eutrofizace vod. Důsledkem nepřírozené eutrofizace je přemnožení planktonu a také sinic a následně se začne projevovat nedostatek kyslíku ve vod.

Eutrofizace je proces obohacování vod o živiny, zejména dusík a fosfor. Rozlišujeme přírozenou eutrofizaci (jejímž hlavním zdrojem je výplach těchto živin z půdy a rozklad mrtvých organismů) a nepřírozenou, nadměrnou eutrofizaci způsobenou lidskou činností.

Dusíkaté látky a fosfáty způsobující nepřírozenou eutrofizaci často pocházejí z hnojiv používaných v zemědělském sektoru a dešti splavovaných do vodních toků nebo také právě fosfor obsažený v pracích prostředcích.

Důsledkem je nejprve přemnožení planktonu a také sinic a následně vymírání ryb a dalších organismů. Viz. Příloha – schéma eutrofizace.

Tato dobrovolná dohoda byla nahrazena v roce 2006 vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 78/2006. Plný text vyhlášky je uveden v příloze.

Prací prášky v České republice by měly být již všechny bezfosfátové, ale často se stává že, označení bezfosfátový prací prášek dostane i prací přípravek, který obsahuje malé množství fosfátů.

3.1.7 Dobrovolná dohoda o obalech

Dohodu podepsali Ministerstvo životního prostředí a České průmyslové sdružení pro obaly a životní prostředí. České průmyslové sdružení pro obaly a životní prostředí bylo založeno v roce 1994, jako vstřícná reakce průmyslu na zavádění směrnice EP č. 94/62/ES o obalech a obalových odpadech.

Členové českého průmyslového sdružení pro obaly a životní prostředí jsou:

- Coca-Cola HBC Česká republika, s.r.o.
- Ball Packaging Europe mbH
- Karlovarské minerální vody, a.s.
- Tetra Pak Česká republika s.r.o
- Nestlé Česko s.r.o.
- Crown Bevcan Slovakia s.r.o.
- Rexam AB, s.r.o.
- SIG Combibloc, s.r.o.
- Unilever ČR, s.r.o.
- Kofola Holding a.s.

Další strany, které se zapojily do realizace této dohody, jsou Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo financí. Zájmy veřejnosti zastupuje nevládní organizace DUHA. Dohoda byla podepsána 1. dubna 1999. Cílem této dohody je připravit s předstihem výrobce a dovozce obalů a obalových materiálů na plnění povinností vyplývajících ze zákona o odpadech, z vyhlášky MŽP o podrobnostech nakládání s odpady a z nařízení vlády, který ustanovuje seznam výrobků a obalů, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru.

V rámci dohody založily výrobci neziskovou akciovou společnost Eko-kom. Tato společnost vytvořila a provozuje celorepublikový systém, který zajišťuje třídění, recyklaci a využití obalového odpadu.

Do Eko-komu jsou zapojeni hlavně velcí výrobci, z nichž ti zahraniční obdobný systém využívání obalů znají ze zemí mateřských firem .

Důvod pro uzavření dobrovolné dohody o obalech byla malá účinnost existujících nástrojů státní politiky ochrany životního prostředí a snaha o zapojení soukromého sektoru do činností v oblastech odpadového hospodářství. Další důvod byl splnění požadavků vyplývajících z členství v Evropské unii.

Výsledky dohody

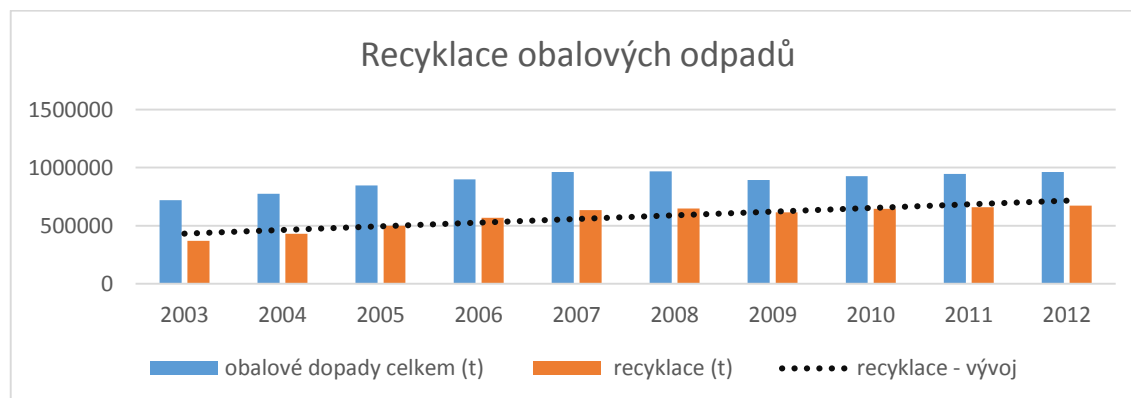
Z následujících údajů můžeme jasně vidět, že od podepsání dohody se recyklace obalových materiálů téměř zdvojnásobila.

Tabulka 6: Obalové odpady a jejich využití

Rok	obalové odpady celkem (t)	využití		
		recyklace (t)	energetické využití (t)	jiné využití (t)
2003	720158	370010	54510	295640
2004	775981	432400	52520	291060
2005	847445	499870	57600	289980
2006	898669	570060	48920	279680
2007	962683	633930	51560	277200
2008	967625	649320	67990	250320
2009	894353	615610	62560	216180
2010	927726	646010	73070	203640
2011	945316	659180	52050	234090
2012	962346	672540	35890	253920

Zdroj dat: MŽP, tabulka vlastní zpracování

Graf 4: Recyklace obalových odpadů

Zdroj dat: MŽP, graf vlastní zpracování

3.1.8 Dobrovolná dohoda o opakovaném použití palet a přepravek

Dobrovolná dohoda o obalech a obalových a obalových odpadech pro přepravky a palety z plastů byla podepsána 27.5.2010 tehdejší ministryní životního prostředí Rut Bízkovou spolu s ministrem průmyslu a obchodu Vladimírem Tošovským a prezidentem Hospodářské komory ČR Petrem Kuželem. Její plný název je "Dobrovolná dohoda o opatřeních k zajištění plnění rozhodnutí Komise 2009/292/ES ze dne 24. března 2009, kterým se stanoví podmínky pro udělování výjimky ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES o obalech a obalových odpadech pro přepravky a palety z plastů týkající se úrovní koncentrace těžkých kovů". Kromě naplnění požadavků rozhodnutí Komise je smyslem Dohody především omezení zatížení životního prostředí těžkými kovy.

Úkolem dobrovolné dohody je zajistit ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu s Ministerstvem životního prostředí, jako orgánů státní správy, a Hospodářské komory ČR, jakožto zástupce podnikatelských subjektů nakládajících s plastovými obaly pro opakované použití, funkční a reprezentativní systém evidence přepravek a palet z plastů, a to v souvislosti s obsahem nadměrného množství těžkých kovů v těchto obalech. Výskyt těžkých kovů obsahují přepravky a plety zejména kvůli nevhodně zvolenému barvivu (zvýšené množství Ti a Cr).

Součástí dohody, je vedení evidence o paletách a přepravkách z plastů. Tuto evidenci bude spravovat Hospodářská komora ČR. Pro vedení evidence přepravek a palet z plastů byla vytvořena metodika. Data z evidence budou Operátorem uchováвана nejméně po dobu čtyř let. Zprávy o plnění rozhodnutí bude Komisi předávat MŽP.

Směrnice o obalech

Podle směrnice o obalech smějí být na trh uváděny pouze obaly, ve kterých koncentrace těžkých kovů nepřekračuje stanovenou hranici. V březnu 2009 vydala Evropská komise rozhodnutí, kterým stanoví výjimku ze směrnice o obalech a obalových odpadech v souvislosti s nadlimitním obsahem těžkých kovů v plastových přepravkách a paletách. Důvod proč byla vytvořena samostatná dobrovolná dohoda pro plastové přepravky a palety je, že plastové přepravky a palety mají dlouhou životnost a zároveň jsou snadno

recyklovatelné. Pokud by pro ně platila stejná pravidla jako pro ostatní obaly, znamenalo by to, že by musely být z trhu staženy veškeré přepravky a palety, které byly uvedeny do oběhu ještě před stanovením hranice pro maximální obsah těžkých kovů v obalech, a zároveň by to znemožnilo recyklaci starých přepravek a palet na nové výrobky. Což by mělo za následek negativní vliv na životní prostředí, kvůli vzniku velkého množství odpadu a také nepříznivé ekonomické důsledky. V rámci celé Evropy se plastové přepravky používají hlavně v nápojovém průmyslu, pro přepravu a distribuci zeleniny.

Základním cílem rozhodnutí Evropské komise je umožnit recyklaci plastových přepravek a palet postupně vyřazovaných z oběhu a také umožnit tyto přepravky a palety nadále uvádět na trh. Nově vyrobené palety a přepravky musí být vyrobeny v souladu se stanovenými postupy. Například musí být vyrobeny nebo opravovány v rámci řízeného recyklačního procesu, musí být viditelně a nesmazatelně označeny, materiál použitý k jejich výrobě smí pocházet pouze z jiných přepravek a palet z plastu. Použití jiného materiálu je omezeno na technicky nezbytné minimum a nesmí přesáhnout 20% hmotnosti, aby se postupně materiál od těžkých kovů „vyčistil“. Rozhodnutí také stanovuje, že během životnosti těchto přepravek a palet z plastu se nejméně 90% z nich vrátí výrobci, nebo plniteli obalu.

3.1.9 Prohlášení o strategické součinnosti ČEZ a MŽP v oblasti ochrany ovzduší a klimatu

Dobrovolná dohoda byla podepsána dne 9.11.2010. Dohoda byla podepsána ministerstvem životního prostředí a společností ČEZ. Účelem dohody je snižování zátěže životního prostředí nad rámec stávajících legislativních požadavků, plnění národních cílů a mezinárodních závazků České republiky ve snižování emisí látek poškozujících klimatický systém Země a zvýšení udržitelnosti, bezpečnosti a konkurenceschopnosti výroby a dodávek elektrické energie a tepla v České republice.

Cíle dohody

Jedním z cílů je významné snížení emisí tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku, oxidu siřičitého do roku 2020 na hodnoty nižší, než přikazuje jak stávající tak i připravovaná legislativa. Stejně tak dojde k významnému snížení vypouštění oxidu uhličitého. Toto snížení bude dosaženo přímo na elektrárnách provozovaných ČEZ na území České republiky.

Prohlášení dále definuje spolupráci MŽP a ČEZ v oblasti vzdělávání, výchovy a osvěty k udržitelnému rozvoji.

Dle Prohlášení bude ČEZ pravidelně informovat Ministerstvo životního prostředí o skladbě portfolia elektráren, o předpokládaném plnění emisních stropů na daný kalendářní rok a o zásadních změnách ve vnějších podmínkách při provozování

Výsledky dohody

Jedním z cílů bylo i to, že emise látek uvedených v následující tabulce, budou každý další rok nižší. Zde uvádím srovnání za rok 2013, 2014. Ministerstvo životního prostředí uvádí, že tato dohoda je plněna.

Tabulka 7: Emise znečišťujících látek ČEZ

Znečišťující látka	tuhé znečišťující látky	Oxid siřičitý	Oxidy dusíku
Skutečné emise v t/rok 2013	1 249	29 881	18 779
Skutečné emise v t/rok 2014	1 196	29 343	18 365

Zdroj dat: tisková zpráva ČEZ, tabulka vlastní zpracování

3.1.10 Dohoda o spolupráci ministerstva životního prostředí a svazu měst a obcí

Dohoda byla uzavřena 14.7.2011. Účelem dohody je vzájemná spolupráce. A zefektivnění veřejné správy.

Dohoda zavazuje ke vzájemné spolupráci v oblastech udržitelné ochrany, správy a plánování krajiny a složek životního prostředí jako jsou ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie. Díky tomu dojde k provázání obou úrovní veřejné správy, tj. místní a centrální, která je reprezentována Ministerstvem životního prostředí. Svaz měst a obcí bude ministerstvu životního prostředí předávat praktické zkušenosti místních samospráv. Poznatky z praxe pak budou využity ke zjednodušení systému tak, aby se odbourala například zbytečná administrativní a byrokratická zátěž pro žadatele o evropské fondy.

Ministerstvo životního prostředí se oproti tomu zavazuje, že se Svazem měst a obcí bude konzultovat návrhy legislativních předpisů, které se týkají municipální sféry a místních samospráv nebo že bude Svaz měst a obcí zapojovat do činnosti výborů, komisí a pracovních skupin, které formulují budoucí politiky týkající se měst a obcí. Se SMO ČR bude ministerstvo také spolupracovat například na formulaci priorit k čerpání evropských fondů a zohlednění potřeb místních samospráv v programových dokumentech MŽP.

Tato dohoda patří spíše do kategorie poskytování informací a zlepšení spolupráce výsledky dohody nelze nějakým způsobem kvantifikovat.

3.1.11 Dobrovolná dohoda o snižování zátěže životního prostředí – Třinecké železářny

Dobrovolná dohoda byla podepsána 16.5.2014. Dohodu podepsaly Třinecké železářny a ministerstvo životního prostředí. Dohodou se hutní firma zavazuje k řadě činností, které povedou ke zlepšení životních podmínek obyvatel regionu. Dobrovolná dohoda platí do konce roku 2017.

Cíle dohody

Cílem dohody je kompenzovat lidem, kteří bydlí v Třinci a okolí, zhoršené životní podmínky, které způsobuje společnost Třinecké železářny. Také se společnost zavazuje, že bude vynakládat prostředky na údržbu komunikací, výsadbu zeleně, zlepšování biodiverzity atd. Další cíle dohody se týkají samotných železáren – společnost se zavázala, že bude rekonstruovat svoje provozy a tím zmenšovat negativní vliv na životní prostředí. V následující části, uvádím tzv. 16 závazků, které jsou sepsány v dohodě:

Závazky Třineckých železáren

1. Společnost Třinecké železářny se zavazuje každý rok, počínaje rokem 2014, financovat částkou ve výši 1.5 mil. Kč ozdravné pobyty dětí z oblastí města Třince a jeho okolí zasažených nejvyšší mírou znečištění ovzduší.
2. Společnost Třinecké železářny se zavazuje nadále každý rok vynakládat částku ve výši 1 mil. Kč na úklid komunikací v městě Třinci, a to vždy v době, způsobem a formou, která dle uvážení společnosti Třinecké železářny umožní efektivní a účelné vynaložení těchto prostředků a dostatečnou kontrolu nakládání s těmito prostředky.
3. Společnost Třinecké železářny se zavazuje každý rok, počínaje rokem 2014, vynaložit částku ve výši 1 mil. Kč na údržbu a výsadbu zeleně v městě Třinci a v okolí a případně v okolí jiných odloučených provozů společnosti Třinecké železářny v

Moravskoslezském kraji, a to vždy v době, způsobem a formou, která dle uvážení společnosti Třinecké železárny umožní efektivní a účelné vynaložení těchto prostředků a dostatečnou kontrolu nakládání s těmito prostředky.

4. Společnost Třinecké železárny se zavazuje zajistit do 31. 12. 2014 zpracování studie pro řešení výsadby izolační zeleně v areálu společnosti a provádět postupně tuto výsadbu v zájmu omezení prašnosti.

5. Společnost Třinecké železárny se zavazuje aktivně podporovat rozvoj druhové diverzity v biokoridoru řeky Olše v areálu společnosti a tím vytvořit vhodné podmínky pro rozvoj populací chráněných druhů živočichů. Plnění závazku bude společnost Třinecké železárny konzultovat s místně příslušným městským úřadem a Slezskou ornitologickou společností.

6. Společnost Třinecké železárny se zavazuje v zájmu ochrany významného krajinného prvku a biokoridoru řeky Olše provést každoročně počínaje rokem 2014 čištění koryta a příbřežních pozemků od odpadů v celém úseku vodního toku Olše včetně jejich přítoků v areálu společnosti.

7. Společnost Třinecké železárny se zavazuje provést rekonstrukci odprášení licích hal na VP4 a VP6 s dosažením hodnoty pod 15 mg.m^3 TZL při vztažných podmínkách specifikovaných v příslušném integrovaném povolení (zařízení „Vysoké pece“) a závěrech o BAT nejpozději do 31. 12. 2015.

8. Společnost Třinecké železárny se zavazuje provést a dokončit instalaci druhého stupně odprášení spékacích pásů SP 3 a SP 4 na aglomeraci II, realizovaného pomocí látkových filtrů (obdobně jako je již tomu na SP I a SP 2 na aglomeraci I), a dokončit odprášení uzlů včetně chladicího pásu druhotného třídění a mlýnic koku na aglomeraci II. vždy s emisemi TZL pod 15 mg.m^3 na každém ze stacionárních zdrojů, při vztažných podmínkách specifikovaných v příslušném integrovaném povolení a závěrech o BAT nejpozději do 31. 12. 2015.

9. Společnost Třinecké železárny se zavazuje provést a dokončit sekundární odprášení haly Kyslíkové konvertorové ocelárny s emisními hodnotami pod 15 mg.m^3 při

vztažných podmínkách specifikovaných v příslušném integrovaném povolení (zařízení „Kyslíková konvertorová ocelárna - KKO“) a závěrech o BAT nejpozději do 31. 12. 2015.

10. Společnost Třinecké železářny se zavazuje, že bude nadále pokračovat v provádění provozních opatření na koksárenských bateriích podle systému provádění pravidelné údržby komor koksárenských baterií (odgrafitování, oxytermické svařování, injekce do jemných prasklin), který je již vytvořen a zaveden.

11. Společnost Třinecké železářny se zavazuje (nad rámec podmínky 5.4 integrovaných povolení zařízení společnosti) provádět pravidelný úklid v šestiměsíčních intervalech k omezení resuspenze prашných částic na provozech koksovny, aglomerací I a II, kyslíkové konvertorové ocelárny a válcovnách, v prostorách, ve kterých se manipuluje se sypkými materiály, první úklid bude proveden nejpozději 30. 6. 2015.

12. Společnost Třinecké železářny se zavazuje aktivně vyhledávat a realizovat preventivní opatření směřující ke snižování spotřeby vstupních surovin, materiálů a energie a snižování objemu produkce odpadu, to vše s ohledem na ekonomickou rentabilitu a proveditelnost takových opatření.

13. Společnost Třinecké železářny se zavazuje, že bude nadále udržovat v platnosti certifikovaný systém environmentálního řízení dle EMS (EN ISO 14001 : 2004), v rámci kterého bude každoročně zveřejňovat informace (budou v témže roce ověřeny nezávislým auditorem dle požadavků EMS) o svém vlivu na životní prostředí (environmentálním profilu), zahrnující minimálně informace o produkci odpadů, emisích do ovzduší emisích skleníkových plynů.

14. Společnost Třinecké železářny zajistí informování svých zaměstnanců o Dohodě, jejich úlohách a odpovědnosti při její naplnění. Zároveň zabezpečí informování o významu a dopadech dohodnutých opatření na životní prostředí nejen na území podniku, ale i okolí.

15. Nad rámec investičních opatření uvedených v této dohodě se společnost Třinecké železářny zavazuje v oblasti s překračováním imisních limitů v Moravskoslezském kraji

realizovat kompenzační opatření v rámci celkového působení společnosti Třinecké železářny na životní prostředí, která budou výsledkem posouzení předkládaných investičních záměrů z hlediska jejich vlivu na životní prostředí.

16. Vyhodnocení plnění emisních hodnot stanovených v bodech 7, 8 a 9 článku II této dohody u stacionárních zdrojů, na které se vztahuje povinnost instalovat kontinuální měření emisí dle přílohy č. 4 zákona č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší nebo bude-li tak stanoveno v integrovaném povolení, se provede způsobem podle § 9 vyhlášky č. 415/2012 Sb. o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší. Vyhodnocení plnění hodnot ostatních stacionárních zdrojů se provede způsobem podle § 6 vyhlášky č. 415/2012 Sb.

3.2 Hodnocení výsledků dobrovolných dohod v ČR

V následující části se budu věnovat výsledkům dobrovolných dohod uzavřených v České Republice. Souhrnné hodnocení toho, jak fungují uzavřené dobrovolné dohody, neexistuje. Ministerstvo životního prostředí se k hodnocení dobrovolných dohod vyjádřilo pouze tak, že většina dohod uzavřených v ČR má pouze charakter dohod o spolupráci, či poskytování dat. A několik dohod, které mají za cíl přímé snižování dopadu na životní prostředí, hodnotí ministerstvo životního prostředí pouze tak, že „jsou plněny“ a vzhledem k jejich formulaci a nedostatku dat není možné výsledky vyčíslit.

Dobrovolné dohody budu hodnotit na základě dostupných statistických dat, jak se měnila ta data po uzavření dobrovolné dohody.

Spolupráce Hospodářské komory ČR s Ministerstvem životního prostředí

Hlavním přínosem dohody bylo urychlení přípravy nových právních předpisů a aktivnější zapojení Ministerstva životního prostředí u zásadních legislativních aktivit Ministerstva průmyslu a obchodu s dopadem na životní prostředí, ekonomiku a podnikatelské prostředí. Pomocí dohody byla zefektivněna revize právních předpisů a možnost získávat relevantní informace od spolupracujících stran a zefektivnění vzájemné komunikace.

Přes uvedená pozitiva si myslím, že dohoda nebyla příliš efektivní. Jako jeden z cílů, které byly v dohodě definovány, bylo to, že zjednoduší přístup podniků k dotacím z Operačního programu Životní prostředí. Právě z tohoto operačního programu nebylo v loňském roce vyčerpáno pět miliard korun.

Podpora zemního plynu pro dopravu

Cílem této dohody bylo přispět k rozšíření používání zemního plynu (CNG) v dopravě. Tuto dohodu bych na základě výsledků hodnotil jako úspěšnou. Nicméně, je otázka do jaké míry se na rozšíření použití CNG podílí právě tato dohoda a do jaké míry má vliv celosvětový trend. Tento trend je v současné době takový, že jsou preferovány čím dál

častěji alternativní druhy paliv. Také dostupnost vozidel přímo upravených na provoz na CNG přímo od výrobce se každým rokem zvyšuje. Růst počtu aut s CNG a také rostoucí počet plnicích stanic v ČR můžeme vidět na grafech v předchozí části práce.

Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem životního prostředí, Svazem podnikatelů ve stavebnictví a sdružením Stavíme ekologicky

Cílem spolupráce MŽP, Svazu podnikatelů ve stavebnictví a sdružení Stavíme ekologicky je zaměřen na podporu a zavádění environmentálních systémů řízení v oboru stavebnictví, které vedou ke kontinuálnímu omezování znečišťování a minimalizaci odpadů. Tedy zavádění ekologického systému řízení a auditu (EMAS) a využívání dalších dobrovolných nástrojů jako jsou principy čistší produkce, ecodesign, ecolabeling atd. Jako hlavní cíl byl uváděn podpora ekologického řízení a auditu, myslím si že, tento cíl byl splněn, z původních 9 společností zaregistrovaných k EMAS v roce 2002 se počet společností využívající EMAS zvýšil na 27 v současné době.

Dobrovolná dohoda o zpětném odběru přenosných baterií

Tato dohoda patří do skupiny dobrovolných dohod, ve kterých jdou jasně hodnotit výsledky. Cílem dohody bylo vybudovat komplexní systém pro nakládání s použitými bateriemi a dosáhnout sběru 1000 tun do roku 2006. A ze sebraného množství recyklovat 10 % v roce 2002 a 50 % v roce 2006. Prvního cíle bylo dosaženo až v roce 2013, kdy bylo poprvé zpětně sebráno přes 1000 tun baterií (konkrétně 1031 tun). I přes velké množství zpětně sebraných baterií, platí stále skutečnost, že domácnosti v České republice recyklují pouze třetinu baterií. Tuto dohodu považuji za úspěšnou, je možné prokazatelně zjistit, kolik tun baterií bylo sebráno, a kolik jich bylo recyklováno. U této dohody byl cíl splněn, ale ne v termínu, který byl určen v dohodě.

Dobrovolná dohoda k omezování zatížení životního prostředí rtuť ze stomatologických zdravotnických zařízení

Tuto dohodu považuji za přínosnou, vliv rtuti na lidské zdraví a životní prostředí je prokazatelně negativní. Právě amalgám, který je v ČR stále hodně využíván na plomby

do zubů, obsahuje 30% rtuti. Cílem této dohody bylo instalování odlučovačů amalgámu v stomatologických zařízeních v ČR, to bylo splněno. Proto byla dohoda ukončena.

Dohoda o postupném snižování dopadu pracích prostředků na životní prostředí

Tato dohoda byla v ČR uzavřena jako první dobrovolná dohoda. Cílem dohody bylo omezit negativní vliv pracích prášků na životní prostředí. Je to příklad dohody, která byla nahrazena vyhláškou. Což se dá považovat za úspěch, protože vyhláška je závazná pro všechny výrobce pracích prášků a ne jen pro ty, kteří se zavázali k plnění dobrovolné dohody.

Dobrovolná dohoda o snižování zátěže životního prostředí – Třinecké železářny

Dohoda MŽP s třineckými železárnami patří k těm novějším. Byla podepsána v loňském roce. Myslím si, že tato dohoda je přínosná, z toho důvodu, že pouze nekompensuje lidem v okolí škody, které na životním prostředí způsobí, ale snaží se pomocí rekonstrukce a nových postupů toto znečišťování omezovat. Dohoda zatím svoje cíle plní, společnost zaplatila žákům základních škol z Třince pobyt v Tatrách. Vynakládá prostředky na zametání zaprášených silnic a ulic a stará se o výsadbu zeleně. I ministerstvo životního prostředí hodnotí tuto dohodu kladně, s tím že všechny uvedené závazky jsou plněny.

Dobrovolná dohoda o obalech

Tato dohoda patří k prvním dohodám, které byly v České republice uzavřeny. Dohoda má prokazatelné výsledky, na údajích v předchozí části práce můžeme vidět, že množství recyklovaných obalů se za posledních 10 let téměř zdvojnásobilo. A naopak energetické využití obalů, tedy ve spalovnách se postupně snižuje. Tudíž tuto dohodu považují za úspěšnou.

Dobrovolná dohoda o opakovaném využití palet a přepravek

Cílem této dohody bylo vytvoření evidence palet a přepravek určených k opakovanému využití. Dalším cílem bylo zamezit výskytu těžkých kovů, které jsou obsaženy často v nátěru palet či přepravek. U této dohody nelze kvantifikovat výsledky, podle vyjádření ministerstva životního prostředí, je tato dohoda plněna.

Prohlášení o strategické součinnosti ČEZ a MŽP v oblasti ochrany ovzduší a klimatu

Tato dohoda patří k novějším, je to příklad dohody, která má za cíl postupné připravování se na přísnější legislativu. Cílem dohody je spolupráce společnosti ČEZ a ministerstva životního prostředí v oblasti vzdělávání a výchovy ohledně trvale udržitelného rozvoje, dále také informování MŽP o plnění emisních limitů. Další cíl, který je obsažený v dohodě, je, že společnost bude produkovat každý další rok méně emisí. Tento cíl je plněn.

Dohoda o spolupráci ministerstva životního prostředí a svazu měst a obcí

Cílem této dohody je vzájemná spolupráce ministerstva životního prostředí a svazu měst a obcí. U této dohody nelze kvantifikovat výsledky. Má charakter poskytování informací a zefektivnění vzájemné komunikace, odstranění zbytečné administrativy a byrokratické zátěže dále vymezuje oblasti vzájemné spolupráce.

Tabulka 8: Souhrnné hodnocení dohod v ČR

Název dohody	Rok uzavření dohody	Splnila dohoda své cíle
Dobrovolná dohoda o obalech	1994	Ano
Dohoda o postupném snižování dopadu pracích prostředků na životní prostředí	1995	Ano
Dobrovolná dohoda o zpětném odběru přenosných baterií	2001	Ne (cíl dohody byl splněn, ale ne ve stanoveném termínu)
Dobrovolná dohoda k omezování zatížení životního prostředí rtutí ze stomatologických zdravotnických zařízení	2001	Ano
Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem životního prostředí, Svazem podnikatelů ve stavebnictví a sdružením Stavíme ekologicky	2002	Ano
Spolupráce Hospodářské komory ČR s MŽP	2005	Nelze určit
Podpora zemního plynu pro dopravu	2005	Ano
Dobrovolná dohoda o opakovaném použití palet a přepravek	2010	Nelze určit
Prohlášení o strategické součinnosti ČEZ a MŽP v oblasti ochrany ovzduší a klimatu	2010	Ano
Dohoda o spolupráci ministerstva životního prostředí a svazu měst a obcí	2011	Nelze určit
Dobrovolná dohoda o snižování zátěže životního prostředí – Třinecké železárny	2014	Ano

Zdroj: vlastní zpracování

4 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo formou emailové komunikace, popř. telefonicky. Byl rozeslán dotazník, vytvořený v programu MS Excel. Přepis otázek je uveden v příloze. Dotazník byl rozeslán firmám, který mají aplikovaný nějaký dobrovolný environmentální přístup, např. EMAS, čistší produkce, dobrovolná dohoda, ekoznačka. Kontakty na firmy jsem získal z veřejně přístupných databázích dostupných na webových stránkách Cenia. Dotazník byl anonymní. A dotazníkové šetření probíhalo v období od 26.2.2015 do 1.4.2015

Vyhodnocení dotazníku

Celkem byl dotazník rozeslán do 240 společností. Jak jsem již uváděl, vybral jsem společnosti, který mají aplikovaný dobrovolný nástroj. Zpátky se vrátilo 59 vyplněných dotazníků.

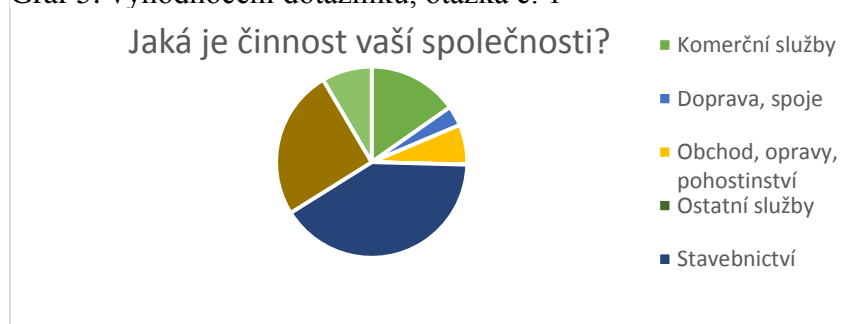
První otázka směřovala na činnost společnosti. Z níže uvedené tabulky a grafu vyplývá, že nejvíce firem, které vyplnily dotazník, podniká ve stavebnictví.

Tabulka 9: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 1

Činnost společnosti	Počet společností
Komerční služby	9
Doprava, spoje	2
Obchod, opravy, pohostinství	4
Ostatní služby	0
Stavebnictví	24
Průmysl	15
Zemědělství	5

Zdroj dat: dotazníkové šetření, tabulka vlastní zpracování

Graf 5: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 1

Zdroj dat: dotazníkové šetření, graf vlastní zpracování

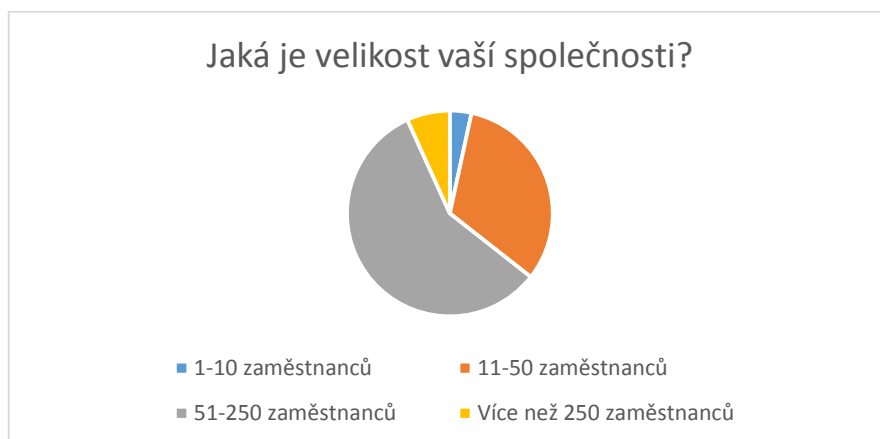
Další otázka zjišťovala velikost podniku. Rozdělení bylo na mikropodniky (1-10 zaměstnanců), malé podniky (11-50 zaměstnanců), střední podniky (51-250 zaměstnanců) a velké podniky (více než 250 zaměstnanců). Z výsledků můžeme vidět, že dobrovolný nástroj nejčastěji aplikují střední podniky.

Tabulka 10: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 2

Jaká je velikost vaší společnosti?	Počet společností
1-10 zaměstnanců	2
11-50 zaměstnanců	19
51-250 zaměstnanců	34
Více než 250 zaměstnanců	4

Zdroj dat: dotazníkové šetření, tabulka vlastní zpracování

Graf 6: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 2

Zdroj dat: dotazníkové šetření, graf vlastní zpracování

Další otázka zjišťovala, jaký konkrétní dobrovolný nástroj společnost využívá. Z výsledků můžeme vidět, že jednoznačně nejpoužívanější je norma ISO 14001

Tabulka 11: vyhodnocení dotazníku, otázka č.3

Název dobrovolného nástroje	Počet společností
EMAS	8
čistší produkce	3
dobrovolné dohody	6
ISO 14001	29
Ecolabeling	8
Responsible care	5

Zdroj dat: dotazníkové šetření, tabulka vlastní zpracování

Graf 7:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 3

Zdroj dat: dotazníkové šetření, graf vlastní zpracování

Dále jsem zjišťoval, jaký byl důvod pro zavedení dobrovolného nástroje. Zde můžeme z výsledků, vidět, že nejčastější důvod byl zvýšení konkurenceschopnosti, lepší image podniku a zlepšení efektivity výroby. Zajímavé je, že ani jeden podnik neuvedl jako důvod daňové zvýhodnění.

Tabulka 12:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 4

Jaký byl důvod zavedení dobrovolného nástroje?	Počet společností
Zlepšení image podniku	9
Zvýšení konkurenceschopnosti	22
Lepší efektivita výroby	16
Daňové zvýhodnění	0
Snížení nákladů	0
Příprava na nové legislativní nařízení	8
Jiný důvod	4

Zdroj dat: dotazníkové šetření, tabulka vlastní zpracování

Graf 8:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 4

Zdroj dat: dotazníkové šetření, graf vlastní zpracování

Další otázkou jsem zjišťoval, zda zavedení dobrovolného nástroje splnilo očekávání podniku. Zde je vidět že zavedení dobrovolného nástroje u většiny podniků splnilo očekávání.

Tabulka 13: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 5

Splnilo zavedení dobrovolného nástroje vaše očekávání?	počet společností
Ano	20
Spíše ano	23
Ne	5
Spíše ne	11

Zdroj dat: dotazníkové šetření, tabulka vlastní zpracování

Graf 9:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 5

Zdroj dat: dotazníkové šetření, graf vlastní zpracování

Další otázkou jsem zjišťoval, zda podniky uvažují o zavedení dalšího dobrovolného nástroje. Z výsledků můžeme vidět, že téměř polovina podniků uvažuje, že zavede další dobrovolný nástroj.

Tabulka 14:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 6

Uvažujete o zavedení dalšího dobrovolného nástroje	počet podniků
Ano	27
Ne	32

Zdroj dat: dotazníkové šetření, tabulka vlastní zpracování

Další otázka směřovala pouze na respondenty, kteří odpověděli kladně na předchozí otázku. Z výsledků můžeme vidět, že většina podniků, které se rozhodly, že budou používat další dobrovolný nástroj, jej plánují zavést do jednoho roku.

Tabulka 15:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 7

Do kdy plánujete zavést další dobrovolný nástroj?	Počet společností
do 1 roku	14
do 1 – 3 let	11
více jak do 3 let	2

Zdroj dat: dotazníkové šetření, tabulka vlastní zpracování

A poslední otázka zjišťovala, zda by se pro použití již vybraného nástroje respondenti rozhodli znovu. Z výsledků vidíme, že většina ano.

Tabulka 16:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 8

Rozhodli byste se opět pro použití dobrovolného nástroje	Počet společností
Ano	42
Ne	17

Zdroj dat: dotazníkové šetření, tabulka vlastní zpracování

5 Závěr

Diplomová práce měla za cíl analyzovat dobrovolné dohody jako jeden z nástrojů politiky životního prostředí. Zaměřil jsem se na dobrovolné dohody uzavřené v České Republice. Hodnocení konkrétních dobrovolných dohod je spíše subjektivní. Ministerstvo životního prostředí ČR, na dotaz jaké mají dobrovolné dohody výsledky, uvádí, že většina dohod, které byly uzavřeny má spíše kooperační charakter, tedy jsou to spíš dohody o spolupráci, či poskytování dat. U dohod, které mají za cíl přímé snížení dopadů na životní prostředí (např. dohoda o zpětném odběru baterií, dohoda o recyklaci obalů atd.) lze vesměs konstatovat, že jsou plněny, ale vzhledem k jejich formulaci a nedostatku dat není možné výsledky obecně nějak vyčíslit.

Dále ministerstvo životního prostředí ČR uvádí, že impuls k podepsání dohod, které se přibližují definici environmentální dobrovolné dohody, byl spíše nahodilý, než že by uzavírání dobrovolných dohod bylo výsledkem naplňování politiky životního prostředí.

Ministerstvo životního prostředí ČR nepočítá, že by se v nejbližší době začaly využívat dobrovolné dohody jako hlavní nástroj politiky životního prostředí a reálný stav popisuje tak, že „politika životního prostředí uzavření dobrovolných dohod nevylučuje“ Osobně považuji dobrovolné dohody jako jednu z cest k omezení negativního vlivu podniků na životní prostředí. Dobrovolné dohody mají svoje nesporné výhody, jako například to, že není nutné přijímat legislativu, tudíž nemusí být vynaloženy prostředky státu pro kontrolu plnění podmínek. Dobrovolné dohody mají do jisté míry pozitivní psychologický efekt, subjekt, který se dobrovolně zaváže, že bude dodržovat přísnější podmínky a bude méně zatěžovat životní prostředí je vnímán pozitivněji než ostatní. Tomuto efektu, také nahrává fakt, že v současné době se společnost stále více zajímá o vliv produktu na životní prostředí.

Myslím si, že ve využívání dobrovolných dohod má Česká republika stále velký prostor pro zlepšení. Podle mého názoru by se ministerstvo životního prostředí mělo více zaměřit na osvětu a poskytování informací o možnostech využití dobrovolných dohod. Oficiální stránky ministerstva životního poskytují pouze základní informace o dobrovolných dohodách a odkazy pouze na dvě dobrovolné dohody. Také by měla daňová politika zohledňovat využívání dobrovolných dohod. Pokud by existovala výrazná sleva na dani, určitě by dobrovolné dohody využívalo více firem.

6 Summary

The diploma thesis topic is Voluntary agreements in the environment – problems and advantages. The theoretical part describes how the attitude to the environment was developing, from the restrictive regulations to the first voluntary attitudes. The part of the thesis is devoted to the problems of the environment's valuation because one of the tasks of the voluntary agreements is the effort to internalize externalities. For this the valuation of the environment is needed, which is problematic. At first the voluntary attitudes to the environmental protection are described in general and there are voluntary agreements that are described more in detail. The practical part is devoted to the problems of voluntary agreements in the Czech Republic. All voluntary agreements made in the Czech Republic are described. These particular agreements are assessed according to their results whether they fulfilled their purpose because of which they had been made. The component of the practical part is also a questionnaire which was to be filled in by companies which have been using some voluntary attitude, e.g. EMAS, ecolabeling or some voluntary agreement. In the conclusion the attitude of The Ministry of the Environment to the voluntary agreements is assessed as well as the effect of the voluntary agreements in the Czech Republic itself.

Keywords:

- Voluntary agreement
- Sustainable development
- Environmental policy
- Valuation of the environment
- Voluntary attitudes
- Externalities

7 Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury:

BRINK, P.T.,: Voluntary Environmental Agreements: Process, practice and future use. Midsomer Norton, UK: Greenleaf Publishing, 2002. 563 s. ISBN: 18-7471-941-1.

CROCI, E.,: The Handbook of Environmental Voluntary Agreements - Design, Implementation and Evaluation Issues. DORDRECHT, NETHERLANDS: Springer, 2005. 391 s. ISBN: 14-0203-356-7.

CUDLÍNOVÁ, E.,: Ekologická ekonomie a životní prostředí. České Budějovice: JČU v ČB, 2006. 81 s. ISBN: 80-7040-862-6.

ČAMROVÁ, Lenka, Eliška VEJCHODSKÁ a Jan SLAVÍK. Ekonomie životního prostředí: teorie a politika. 1 vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2012, 287 s. Ekonomie studium. ISBN 9788087197455.

HAVRÁNKOVÁ, V., JAREŠOVÁ, J., KOTRČOVÁ, J., PEŇÁZOVÁ M., ČELIKOVSKÁ H. Studie na téma Dobrovolné dohody. VŠE Praha, Fakulta národospodářská, 2010, 121 s.

HOŘEJŠÍ, Bronislava. Mikroekonomie. 5., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010, 574 s. ISBN 978-80-7261-218-5.

JANČÁŘOVÁ, I.: Ekologická politika. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. 204 s. ISBN: 80-210-3599-4.

JAEGER, William. Environmental Economics for tree huggers and other skeptics. Washington : Island Press, 2005. 300 s. ISBN 1-55963-664-5.

KRUŽÍKOVÁ, E., ADAMCOVÁ, E., Komárek, J.: Právo životního prostředí Evropských společenství. Praktický průvodce. Praha: Linde, 2003. 416 s. ISBN: 80-7201-430-7.

KLÁŠTERKA, J., RŮŽIČKA, P., BABIČKA, L., REMTOVÁ, K. Příručka k Programu EMAS, Lanškroun, 2007. 16s ISSN – tištěná verze 1801-6898.

KOTOVICOVÁ, Jana. Ochrana životního prostředí II. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2009, 165 s. ISBN 978-80-7375-262-0

MACHAR, Ivo a Linda DROBILOVÁ. Ochrana přírody a krajiny v České republice: vybrané aktuální problémy a možnosti jejich řešení. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, 416 s. ISBN 978-80-244-3041-6.

REMTOVÁ, Květa. Strategie podniku v péči o životní prostředí: dobrovolné nástroje. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 100 s. ISBN 80-245-1086-3.

SEJÁK, Josef. Oceňování pozemků a přírodních zdrojů. Vyd. 1. Praha: Grada, 1999, 251 s. ISBN 80-7169-393-6.

SLAVÍKOVÁ, L., VEJCHODSKÁ, E., SLAVÍK, J.: Ekonomie životního prostředí – teorie a politika. Praha: Alfa Nakladatelství, s. r. o., 2012. 287 s. ISBN: 978-80-87197-45-5.

SUCHARDOVÁ, Ekonomické aspekty ochrany životního prostředí: sborník z mezinárodní vědecké konference : Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003, 108 s. ISBN 80-7194-586-2.

ŠAUER, P., ANDREWS, R., CUDLÍNOVÁ, E., DVOŘÁK, A., FIALA, P., HOLCOVÁ, P., KOVÁŘ, J., LISA, A., LIVINGSTON, M., TOŠOVSKÁ, E. : Dobrovolné dohody v politice životního prostředí. Praha: Oeconomica, 2000. 339 s. ISBN 80-245-0116-3.

ŠAUER, Petr. Úvod do ekonomiky životního prostředí. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1997, 154 s. ISBN 80-707-9548-4.

ŠIMÍČKOVÁ, Marcella. Environmentální ekonomie I: učební texty. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 1998, 131 s. ISBN 80-7078-530-6.

ZAJÍČEK, Miroslav a Karel ZEMAN. Kapitoly z Chicagské ekonomické školy: Ronald Harry Coase. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007, 123 s. ISBN 978-80-245-1261-7.

Použité internetové zdroje:

Český statistický úřad. [online]. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Databáze EMAS. [online]. [cit. 2014-08-15]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/node/376>

Dohoda o spolupráci se Svazem měst a obcí ČR. [online]. [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/spoluprace_svaz_mest_a_obci

Dopady politik životního prostředí. [online]. [cit. 2014-02-15]. Dostupné z: [http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFZUTSGE](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFZUTSGE)

Ecolabeling. [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/ekoznaceni/ekologicky-setrne-vyroby>

EMAS. [online]. [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/emas>

Evropská agentura pro životní prostředí. [online]. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z: <http://www.eea.europa.eu/cs>

Environmental Agreements at Community Level: COM(96) 561 final. [online]. [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52002DC0412>

Hodnocení životního prostředí. [online]. [cit. 2014-05-16]. Dostupné z:[http://www.cenia.cz/__C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFZUTSGE](http://www.cenia.cz/__C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFZUTSGE)

Life Cycle Assessment. [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://www.lca.cz/cz/106-co-je-lca>

Národní program čistší produkce. [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z:[http://www.cenia.cz/__C12571B20041E945.nsf/\\$pid/MZPMSFHOFIAR](http://www.cenia.cz/__C12571B20041E945.nsf/$pid/MZPMSFHOFIAR)

O společnosti ecobat. [online]. [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <http://www.ecobat.cz/cz/o-nas/>

OECD: Voluntary Approaches for Environmental Policy: An Assessment. [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/env/tools-evaluation/voluntaryapproachesforenvironmentalpolicy.htm>

Politika životního prostředí. [online]. [cit. 2014-02-15]. Dostupné z:[http://www.cenia.cz/__C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFZUTSGE](http://www.cenia.cz/__C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFZUTSGE)

Responsible care. [online]. [cit. 2015-02-3]. Dostupné z: <http://www.vnci.nl/maatschappij/responsible-care.aspx>

Spolupráce hospodářské komory s MŽP. [online]. [cit. 2014-03-21]. Dostupné z:<http://www.komora.cz/hospodarska-komora-ceske-republiky/sekce-a-pracovni-skupiny/sekce-ekologie-a-zivotniho-prostredi/aktuality-4/spoluprace-hk-cr-s-mzp.aspx>

Statistiky CNG. [online]. [cit. 2014-06-05]. Dostupné z: <http://www.cng.cz/cs/statiska-cr-evropa-svet/>

Statistické ročenky ministerstva životního prostředí. [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z:http://www.mzp.cz/cz/statisticka_rocenka_zivotniho_prostredi_publikace

Státní politika životního prostředí České republiky 2012 - 2020. [online]. [cit. 2014-09-05]. Dostupné z:

http://www.mzp.cz/cz/news_130108_Statni_politika_zivotniho_prostredi

Společná zpráva o způsobu naplňování prohlášení o strategické součinnosti ČEZ a MŽP. [online]. [cit. 2015-03-11]. Dostupné

z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/spoluprace_mezi_cez_mzp/\\$FILE/Hodnoceni_2014.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/spoluprace_mezi_cez_mzp/$FILE/Hodnoceni_2014.pdf)

Tisková zpráva o plnění dobrovolné dohody s Třineckými železárnami. [online]. [cit. 2015-03-11]. Dostupné

z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/dobrovolne_dohody/\\$FILE/000-tiskovazprava_TZ_final-20150311.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/dobrovolne_dohody/$FILE/000-tiskovazprava_TZ_final-20150311.pdf)

Zelené nakupování. [online]. [cit. 2014-07-20]. Dostupné

z: <http://www.enviweb.cz/eslovník/264>

8 Seznam příloh, obrázků a tabulek

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu plnicích stanic CNG v ČR	37
Graf 2: Počet vozidel na CNG v ČR.....	39
Graf 3: Zpětně odebrané baterie v ČR	46
Graf 4: Recyklace obalových odpadů	56
Graf 5: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 1	70
Graf 6: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 2	71
Graf 7:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 3	72
Graf 8:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 4	72
Graf 9:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 5	73

Seznam obrázků

Obrázek 1: Logo Responsible Care	19
Obrázek 2: Schéma posuzování životního cyklu	23
Obrázek 3:logo Ecolabeling.....	24

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výhody a nevýhody dobrovolných přístupů	28
Tabulka 2: Počet dopravních prostředků na CNG a počet stanic CNG v ČR	38
Tabulka 3: Snížení emisí (g/km) u osobních vozidel s pohonem na naftu	40
Tabulka 4:Snížení emisí (g/km) u osobních vozidel s pohonem na benzín.....	40
Tabulka 5:Vývoj registrací k EMAS, Čistší produkci a ekoznačení v ČR.....	42
Tabulka 6: Obalové odpady a jejich využití	56
Tabulka 7: Emise znečišťujících látek ČEZ	59
Tabulka 8: Souhrnné hodnocení dohod v ČR.....	69
Tabulka 9: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 1.....	70
Tabulka 10: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 2.....	71
Tabulka 11: vyhodnocení dotazníku, otázka č.3.....	71
Tabulka 12:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 4.....	72

Tabulka 13: vyhodnocení dotazníku, otázka č. 5.....	73
Tabulka 14:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 6.....	73
Tabulka 15:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 7.....	74
Tabulka 16:vyhodnocení dotazníku, otázka č. 8.....	74

Seznam příloh

Příloha č. 1: ukázky nádob na zpětný odběr baterií

Příloha č. 2: Vyhláška č. 78/2006 Sb.

Příloha č. 3: Schéma evidence sběru přepravek a palet

Příloha č. 4: Schéma eutrofizace

Příloha č. 5: dotazník

9 Přílohy

Příloha č. 1 – ukázky nádob na zpětný odběr baterií

Recyklační nádoba pro domácnosti

ECO-CHEESE "S"

Využití: v domácnosti, kanceláře apod.

Sběrné boxy pro maloobchody, úřady, firmy aj.

ECO-CHEESE "M"

Využití: menší prodejny elektro, aj.

ECO-CHEESE "L"

Využití: maloobchod, úřady, obce, firmy

TRANSPORT BOX

Využití: maloobchod, úřady, obce, firmy, školy

MAXI TUBE BOX

Využití: recepce, office a business centra

Sběrné boxy vhodné pro shromažďovací místa

INTEGRA BOX VELKÁ

Využití: velkoobchody, sběrné dvory a jiné skladovací prostory

BATTERY BOX

Využití: velkoobchody, sběrné dvory a jiné skladovací prostory

Zdroj: Ecobat, s.r.o.

Příloha č.2: Vyhláška č. 78/2006 Sb.

Vyhláška č. 78/2006 Sb.

78/2006 Sb.

VYHLÁŠKA

ze dne 20. února 2006,

kterou se mění vyhláška č. 221/2004 Sb., kterou se stanoví seznamy nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků, jejichž uvádění na trh je zakázáno nebo jejichž uvádění na trh, do oběhu nebo používání je omezeno, ve znění vyhlášky č. 109/2005 Sb.

Ministerstvo životního prostředí v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem zemědělství stanoví podle § 26 odst. 3 zákona č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů:

Čl. I

V příloze č. 2 vyhlášky č. 221/2004 Sb., kterou se stanoví seznamy nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků, jejichž uvádění na trh je zakázáno nebo jejichž uvádění na trh, do oběhu nebo používání je omezeno, se v části II doplňuje bod 6, který zní:

„6. Sloučeniny fosforu

Prací prostředky pro praní textilu s koncentrací fosforu vyšší než 0,5 % hmot. se od 1. července 2006 nesmí uvádět na trh a od 1 října se nesmí uvádět do oběhu.

Toto omezení se nevztahuje

a) na prací prostředky používané pro praní v průmyslu a institucích, které je prováděné školenými pracovníky,

b) na prací prostředky určené pro vývoz nebo pro distribuci do jiných členských zemí
Evropských společenství."

Čl. II

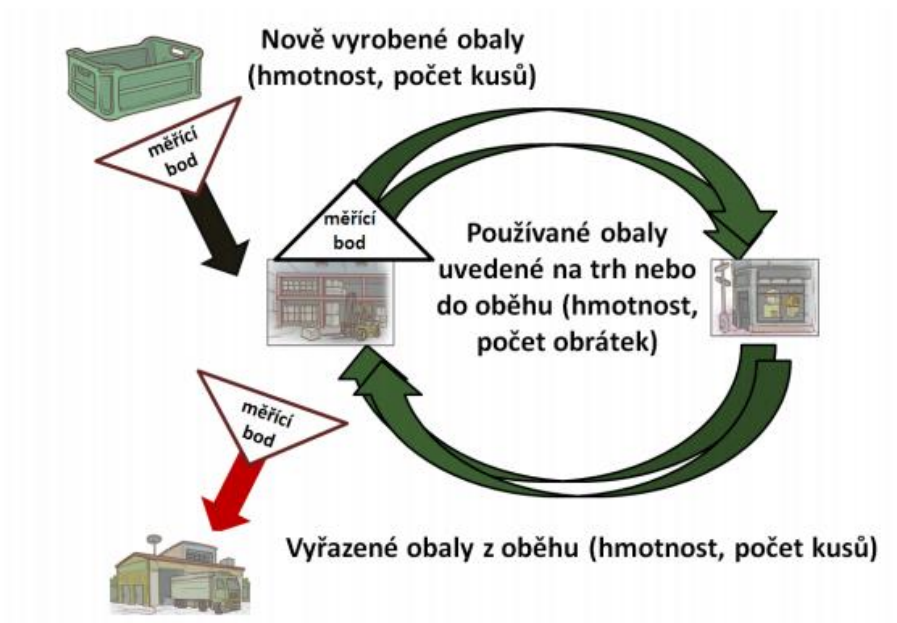
Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 2006.

Ministr:

RNDr. Ambrozek v. r.

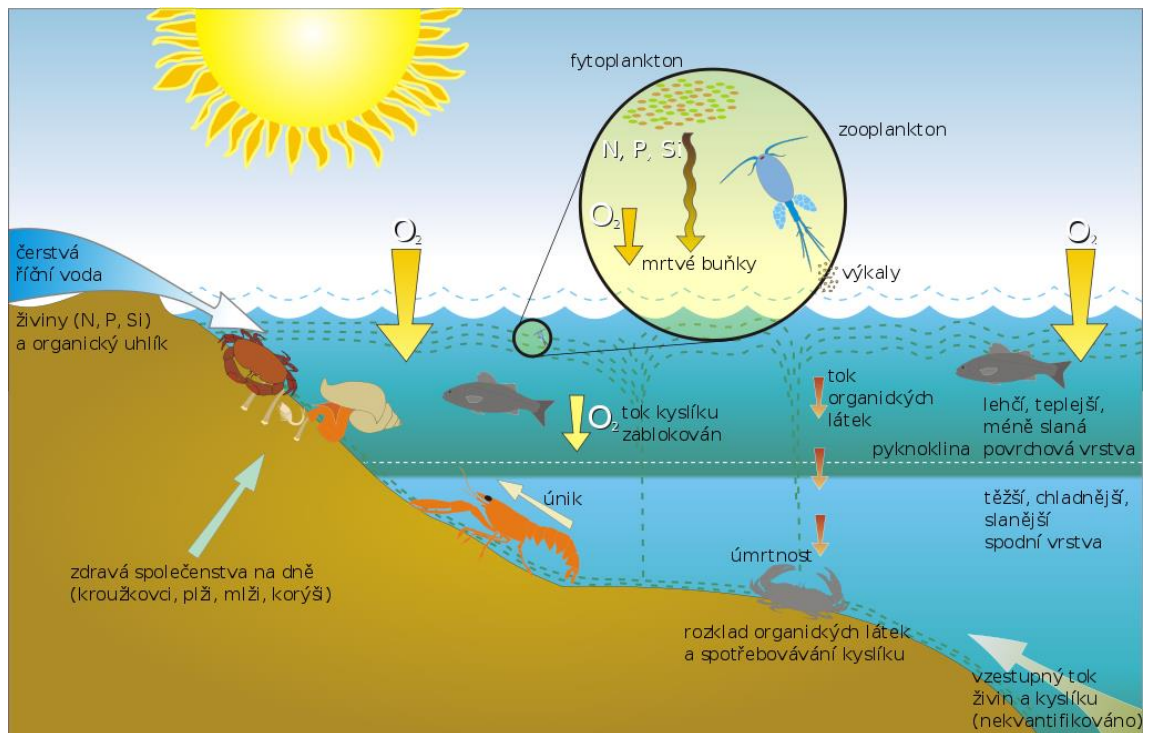
Příloha č. 3: Schéma evidence sběru přepravek a palet

Obr. Schéma měřících bodů evidence přepravek a palet z plastů pro opakované použití

Zdroj: www.ekokom.cz

Příloha č. 4: Schéma eutrofizace

Zdroj: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Scheme_eutrophication-en.svg

Příloha č. 5: dotazník

1) Jaká je činnost vaší společnosti?

Zaškrtněte prosím jednu možnost.

- Komerční služby
- Doprava, spoje
- Obchod, opravy, pohostinství
- Ostatní služby
- Stavebnictví
- Průmysl
- Zemědělství

2) Jaká je velikost vaší společnosti?

Zaškrtněte prosím jednu možnost, podle počtu zaměstnanců ve vaší společnosti.

- 1-10 zaměstnanců
- 11-50 zaměstnanců
- 51-250 zaměstnanců
- Více než 250 zaměstnanců

3) Jaký dobrovolný nástroj využívá vaše společnost?

Vypište prosím na následující pole.

.....

.....

.....

.....

4) Jaký byl důvod zavedení dobrovolného nástroje?

Zaškrtněte prosím jedno pole.

- Zlepšení image podniku
- Zvýšení konkurenceschopnosti
- Lepší efektivita výroby
- Daňové zvýhodnění
- Snížení nákladů
- Příprava na nové legislativní nařízení
- Jiný důvod

5) Splnilo zavedení dobrovolného nástroje Vámi očekávaný efekt?

Zaškrtněte prosím jedno pole.

- Ano
- Spíše ano
- Ne
- Spíše ne

6) Uvažujete o zavedení dalších dobrovolných nástrojů?

Zaškrtněte prosím jedno pole.

- Ano
- Ne

7) V jakém časovém horizontu plánujete nástroj aplikovat?

Zaškrtněte prosím jedno pole. V případě, že jste odpověděli ne na předchozí otázku, pokračujte na otázku č. 8

- do 1 roku
- do 1 – 3 let
- více jak do 3 let

8) Rozhodli byste se opět pro zavedení dobrovolného nástroje?
Zaškrtněte prosím jedno pole.

- Ano**
- Ne**

Děkuji za vyplnění dotazníku. Zde je prostor pro Vaše případné připomínky.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....